
Jaarverslag over het verenigingsjaar 2019

Algemene Ledenvergadering 18 maart 2020

1. De jaarvergadering

De jaarvergadering van 20 maart 2019 is bezocht door 17 personen.

2. Het bestuur

In 2019 zijn de bestuursleden Siemon van der Wal, Vera Otten, Lineke Dusseljee en de voorzitter Willem Wagenaar aftredend en herkiesbaar. Allen zijn herkozen. Het algemeen bestuur bestaat uit 11 leden. In de bijlage wordt een overzicht gegeven van de portefeuillevverdeling in 2019. Het dagelijks bestuur (DB) wordt gevormd door 4 bestuursleden (de voorzitter, de penningmeester, de secretaris en de vice – voorzitter). Het dagelijks bestuur wordt ondersteund door de ambtelijk secretaris Ben Mom.

2.1 Vergaderingen

Het algemeen bestuur is in totaal 4 keer bijeen geweest. Het dagelijks bestuur vergaderde 6 keer.

2.2 Ondersteuning en bestuur

Het bestuursbureau in Den Haag ondersteunt het algemeen bestuur bij de uitvoering van haar taken. De ondersteuning bestaat uit de volgende onderdelen:

- *Ambtelijk secretaris (AS)*. De AS ondersteunt het bestuur in de uitvoering en ontwikkeling van het beleid, onderhoudt (samen met de voorzitter) de contacten binnen en buiten de vereniging en adviseert commissies en andere geledingen van de vereniging. Verder verzorgt de AS de dagelijkse aansturing van het bestuursbureau.
- *Ledenadministratie en secretariële ondersteuning*. Hier gaat het om de dagelijkse bereikbaarheid van het secretariaat, het beheer van de ledenadministratie en de secretariële ondersteuning van het algemeen bestuur en commissies.
- *Visitatieplanning en organisatie*. De visitatieplanning, alle correspondentie ten aanzien van de visitaties en ondersteuning van de visitatiecommissies PO en VO.
- *Financiële administratie*. Sinds 1 januari 2019 wordt de financiële administratie gevoerd door den Boer & Vink. Een controller bewaakt in nauwe samenwerking met de penningmeester de geldstromen en stelt de financiële stukken op.

De bemensing van het bestuursbureau bestaat uit een ambtelijk secretaris en twee assistenten ambtelijk secretaris.

3. Ledenbestand

Op 31 december 2019 heeft de vereniging in totaal 385 collectieve leden, waarvan 335 basisscholen, 7 IKC's, 28 scholen voor voortgezet onderwijs en 15 instellingen voor hoger onderwijs. Totaal aantal leerlingen aan het eind van 2019 is 102.246 (in 2018 102.152). Uitgesplitst naar onderwijssoort: basisonderwijs 71.177 leerlingen, IKC 1904 leerlingen en voortgezet onderwijs 28.566 leerlingen. Daarnaast telt de vereniging 43 individuele leden.

4. Visitaties en licenties

Het aantal gevisiteerde daltonscholen in 2019 bedraagt 68 PO-scholen. Waarvan VL (verlenging van de licentie): 42 TL (toekenning van de licentie): 3 V2 (versnelde visitatie over 2 jaar): 5. Verder zijn er van de 68 scholen nog 10 PO-scholen gevisiteerd, waarvan de uitslag nog niet is meegenomen.

In 2019 hebben alle 4 gevisiteerde VO-scholen scholen een verlenging van de licentie ontvangen. Alle scholen zijn gevisiteerd volgens het nieuwe visitatiekader.

Bij de opleidingsinstituten zijn in het bestuur 4 verlengingen van de licentie voor 4 jaar afgegeven

5. Beleid

De NDV onderscheidt de volgende 5 aandachtsgebieden:

- Onderwijs en identiteit
- Relatiebeheer en strategisch beleid
- Begeleiding en advies
- Communicatie en imago
- Kwaliteitszorg en licenties

5.1 Aandachtsgebied onderwijs en identiteit

Het in 2018 uitgebrachte DaltonIdee heeft in 2019 volop in de belangstelling gestaan. Een tweede druk is verschenen in een hoge oplage. DaltonIdee is een verkorte weergave van datgene waar de vereniging voor staat. Het mag beschouwd worden als een soort van visitekaartje van de NDV aan haar leden.

5.2 Aandachtsgebied relatiebeheer en strategisch beleid

In 2019 is er geen overleg geweest met de inspectie onderwijs. Het onderhouden van de relaties met de andere (traditioneel) vernieuwende onderwijsconcepten hebben zich beperkt tot mail- en telefonisch verkeer.

5.3 Aandachtsgebied kwaliteitszorg en licenties

De commissies Opleiding en Nascholing, visitatiecommissie PO en visitatiecommissie VO geven uitvoering aan kwaliteitsborging en kwaliteitsontwikkeling van alle scholen en (opleidings)instituten door visitatie en evaluatie. Er is in 2019 hard gewerkt aan een nieuw visitatieformat dat recht doet aan de zelfevaluatie van de school of daltonkindcentrum. Dit nieuwe format zal vanaf augustus 2020 gebruikt gaan worden, waarbij rekening gehouden zal worden met de ervaringen die opgedaan zullen zijn met een aantal pilotscholen die nog voor de zomer van 2020 gevisiteerd worden. Door de visitaties vanuit waardierend perspectief uit te voeren, proberen we meer aan te sluiten bij goede ontwikkelingen die al door de school zijn ingezet.

5.4 Aandachtsgebied Begeleiding en advies

In 2019 zijn we als vereniging benaderd door scholen in binnen- en buitenland met het verzoek om begeleid te worden in het proces om daltonschool te worden. Met name scholen voor Voortgezet Onderwijs hebben bij ons aangeklopt. De begeleiding wordt veelal vormgegeven door één of meerdere bestaande daltonscholen door het ontvangen of bezoeken van elkaars school en wordt de weg gewezen naar opleiders die de daltonscholing kunnen verzorgen. Ook wat de voorlichting betreft heeft de vereniging een functie om de juiste persoon aan de belangstellende school te koppelen. Begeleiding of advisering van scholen in het buitenland wordt vaak doorgespeeld naar Dalton International. In Duitsland speelt onze zustervereniging (DVD) een belangrijke rol.

Er zal meer aandacht gegeven moeten worden aan de samenstelling van een up to date voorlichtingspakket.

6. Overig

6.1 Contacten NDV – inspectie primair onderwijs

Het zogenaamde ringenoverleg is één keer bijgewoond. Dit overleg is bedoeld om te informeren en gelegenheid tot dialoog te bieden vanuit de inspectie naar de besturen van (traditioneel) vernieuwingsonderwijs en speciaal onderwijs. De nadruk ligt overduidelijk op informeren.

6.2 Internationalisering

Vele daltonvragen vanuit het buitenland worden afgehandeld door Dalton International. Zij beschikken over de expertise om aan deze vraag te voldoen. Vanuit Duitsland komt een toenemende vraag naar dalton. Onze zusterorganisatie in Duitsland (DVD) is prima in staat om aan deze vraag te voldoen. Een enkele keer wordt de NDV benaderd met een hulpvraag.

Dalton International verzorgt een artikel voor elke uitgave van ons blad DaltonVisie.

7. Commissies

De voorzitters van de verschillende commissies doen hier verslag van de werkzaamheden. Daarnaast bespreken sommige bestuursleden de ontwikkelingen binnen hun portefeuille.

7.1 Visitatiecommissie primair onderwijs

De visitatiecommissie PO bestaat uit acht leden: Mariska Leerdam, Sandy Sibbald, Rina Kloezen, Vera Otten, Han de Bruin, Lou Pinckaers, Willem Wagenaar en Ruby Trebels (voorzitter). Vanuit Saxion Hogeschool Deventer zit Hans Wolthuis als scholingsopleider bij de vergadering. Er is 6x vergaderd in Amersfoort.

De leden van de visitatiecommissie PO zijn onderverdeeld in subcommissies om zorg te dragen voor de voortgang, zijnde Scholingen, Daltononderzoek, DKC's, PR en voorlichting, Regiobijeenkomst en Statuten en Richtlijnen.

De visitatiecommissie PO draagt zorg voor de visitaties van de daltonbasisscholen. De commissie is verantwoordelijk voor de opleiding van voorzitters en visiteurs. Tijdens deze bijeenkomsten geeft de visitatiecommissie PO informatie en worden vragen vanuit het veld meegenomen.

De NDV heeft een nieuw visitatiekader ontwikkeld. Dit kader werd als pilot uitgezet door de leden van de visitatiecommissie. Het visitatiekader nieuwe stijl wordt in augustus 2020 officieel in gebruik genomen. De inleidende brief behorende bij het visitatieverslag zal ter zijner tijd worden aangepast. De DKC's worden gevisiteerd met het visitatieverslag Kindcentrum. Dit verslag heeft de NDV nog niet ontwikkeld in de nieuwe stijl. In dit stadium heeft de NDV besloten om nog 2 jaar te werken met het kader met richtinggevende uitspraken per kernwaarde.

Uit de visitatie commissie PO hebben we een commissie voorlichting samengesteld bestaande uit de leden Rina Kloezen, Sandy Sibbald en Hans Wolthuis. Zij kunnen op verzoek van basisscholen voorlichting geven over o.a. de volgende onderwerpen :

Hoe worden we een daltonschool?

Hoe betrekken we ouders hierbij?

Hoe kunnen we als fusieschool (dalton en niet-daltonschool) daltonschool worden?

Hoe kunnen we DKC worden als de kinderopvang nog niet als daltonorganisatie is gecertificeerd?

Begin januari heeft de NDV een regiobijeenkomst gehouden. Helaas waren er maar 6 van de 10 regio's vertegenwoordigd. Uit de notulen blijkt dat de besturen de bijeenkomst als zinvol hebben ervaren en zij vinden het besluit van de NDV om er een jaarlijks terugkerende bijeenkomst van te maken een goed idee. In het algemeen bestuur is besloten om de contacten te onderhouden met de regiobesturen door informatie te verstrekken over het visitatiekader nieuwe stijl. Op de website staan de bestuursleden genoemd die gekoppeld zijn aan de regio's. In de nieuwsbrief van de NDV zullen de besproken agendapunten van het AB worden gepubliceerd.

De vraag om voorzitters visiteurs blijft nog aanwezig. De visitatie commissie PO zal persoonlijk visiteurs vragen zich te melden. De scholingen voor voorzitters worden opengesteld voor visiteurs die belangstelling hebben voor het voorzitterschap. De visitatiecommissie is verheugd dat er het afgelopen jaar veel meldingen zijn geweest van aspirant visiteurs. We hebben in 2019 afscheid genomen van 8 visiteurs waarvan 4 voorzitters. Middels een bedankkaart hebben we onze waardering uitgesproken voor hun inzet en betrokkenheid tijdens de visitaties. Op de website van de NDV staat een beleidsstuk 'Van aspirant-visitator tot lid Visitatiecommissie PO' waarin de route staat vermeld die je als aspirant visitator gaat doorlopen na jouw aanmelding.

7.2. Visitatiecommissie voortgezet onderwijs

De visitatiecommissie VO bestond in 2019 uit: Anna-Paulien Smits, Marja Out, Simone Abbenhuis (tot 11-12-2019), Paul Hendriks, Jos Catau, Frans van der Sman, Danny Boots (vanaf 05-06-2019), Ben Mom en Siemon van der Wal (voorzitter).

De visitatiecommissie VO heeft in de bijeenkomsten (23-01-2019, 16-06-2019, 18-09-2019 en 11-12-2019) aandacht besteed aan het waarderen leren en het meer benaderen van de visitaties vanuit het waarderen perspectief. Er wordt voornamelijk gewerkt vanuit de cloud in Google Drive.

De criteria voor het certificeren van de visitateurs en de beschrijving van de vaardigheden en kennis van de daltonvisitateur en voorzitter van het visitatieteam zijn uitgewerkt. Er is gewerkt aan het registreren en het verstrekken van een certificaat. Op de studiedag van de visitateurs zijn de certificaten uitgedeeld.

De taskforce visitatiekader en de visitatiecommissie VO en PO hebben het visitatiekader nieuwe stijl ontwikkeld, uit geprobeerd en hebben hierop gereflecteerd. Er is gekeken naar de consequenties voor de visitatiepraktijk en de waarde van een zelfevaluatie op basis van de 5 kernwaarden. De lay-out van de zelfevaluatie en het visitatieverslag is veranderd en gebaseerd op de 3 belangrijkste onderdelen van een visitatie: 1. Zelfevaluatie op de aanbevelingen en de 5 kernwaarden, 2. Het ontwikkelvermogen (inclusief de ontwikkelings- en onderzoeksvragen) en 3. Gedeeld eigenaarschap.

Op 10 april 2019 is op de scholingsdag voor de visitateurs VO terug gekeken op het afgelopen jaar en vooruit geblikt op de schoolbezoeken die komend schooljaar gepland staan. We hebben ons verder verdiept in het waarderen perspectief en met elkaar verkend hoe deze zienswijze verdere invulling kan krijgen binnen onze aanpak.

Het eerste deel van de dag hebben we samen stil gestaan bij de onderzoeksvraag. Heeft de vraag ons geholpen tijdens het proces? Waarom wel of niet? Wat is eigenlijk een goede onderzoeksvraag? En welke rol willen we de onderzoeksvraag geven?

Wat we merkten is dat scholen voor hele uiteenlopende onderzoeksvragen hadden gekozen, zeker in vorm. Sommige vragen hadden een meer toetsend karakter: In hoeverre ziet de commissie ... of ... terug? Anders vragen hadden een meer verkennend karakter. Op welke waarde bemerken jullie gedeeld eigenaarschap en waar ligt onze uitdaging? In sommige vragen lag een duidelijke adviesbehoefte besloten. Voor andere scholen leek het stellen van de juiste vragen en daardoor aanzetten van reflectie binnen het team door de commissie al een mooie winst. Het gesprek over de onderzoeksvragen bracht ons tot een aantal inzichten:

- Het werkt beter als de onderzoeksvraag een prominente plek krijgt in het visitatieproces en geen bijrol speelt. De onderzoeksvraag zou echt de kern van het bezoek moeten uitmaken. Zowel in de voorbereiding van de school (zelfevaluatie), als binnen de nieuwsgierigheid van het visitatieteam tijdens de dag (focus in de gesprekken) en na afloop in de verslaglegging.
- Verder hebben we een tijd gesproken over de rol van de visitatieteam ten aanzien van de onderzoeksvraag. Ben je er meer om het bewustzijn en/of reflectie binnen de school te bevorderen? Of ben je een adviesbureau die de school van aanbevelingen voorziet hoe aan de onderzoeksvraag te werken? Waar we op uitkwamen is dat de behoefte van de bezochte school hier een belangrijke rol in speelt. En deze behoefte dien je vooraf dan ook te verkennen met de school? Waar komt de vraag vandaan? Wat maakt hem voor hen zo relevant? Wanneer zouden ze zich na het bezoek echt geholpen voelen?
- In aanvulling daarop is het van belang om de onderzoeksvraag te beantwoorden vanuit het perspectief van de school. Het gaat er niet om wat je als visitatieteam eigenaarschap van leerlingen vindt, maar juist wat het beeld van de school zelf is ten aanzien van het eigenaarschap van leerling. Dit kun je voorafgaand aan het bezoek helder proberen te krijgen en anders tijdens de dag toetsen, door gesprekspartners te bevragen op mooie / goede voorbeelden van situaties waar uit de eigen onderwijspraktijk te beschrijven waar zij leerlingen eigenaarschap zagen pakken en op basis van deze voorbeelden hun eigen definitie van eigenaarschap te helpen formuleren.
- Om het dalton karakter van de bezoeken hoog te houden en de expertise van de bezoekende collega's ook goed te kunnen benutten, hebben we met elkaar afgesproken dat de gekozen onderzoeksvraag door de school wel duidelijk dalton gerelateerd moet zijn.

Verder kwamen nog de volgende tips aan bod:

- Hoe centraler de rol van de onderzoeksvraag, hoe minder noodzakelijk het is om veel lesbezoeken te doen. Voor sommige vragen kan het doen van een aantal lesbezoeken behulpzaam zijn, maar veel informatie haal je juist ook uit de gesprekken met leerlingen, ouders, collega's, schoolleiding etc. En deze gesprekken bieden meer kans om niet alleen in je eigen informatiebehoefte te voorzien, maar de ander juist in gesprek een stap verder te brengen in het denken (en eigen ontwikkelkansen te helpen formuleren).
- Het werkt goed om generatieve vragen te formuleren. Dit zijn vragen die energie geven. Een goede onderzoeksvraag werkt verbindend, leeft breed binnen het team en heeft een waarderend karakter. Denk bijvoorbeeld aan vragen als; 'Wanneer staan leerlingen echt aan bij ons in de les en hoe kunnen we deze actieve en betrokken houding nog verder versterken?', 'Hoe kunnen we nog meer gebruik maken van alle aanwezige kwaliteiten, expertise en interesses binnen het team, ten behoeve van de bredere schoolontwikkeling?' of 'Wat doen docenten al in hun lessen waardoor leerlingen vooruitgaan in hun taalbeheersing en welke kansen liggen er nog?'
- Schrijf tijdens het bezoek zo veel mogelijk wezenlijke uitspraken van gesprekspartners mee. Het is heel waardevol om deze later in het verslag op te nemen, omdat ze school de gedeelde ervaringen, inzichten en ontwikkelkansen zo in eigen woorden terugkrijgt. Dit maakt dat het advies minder als iets van de commissie voelt, maar juist als iets van het team zelf.

Vervolgens hebben we in aparte groepen teruggeblikt op de gedane visitaties het afgelopen jaar en de rol van de toetsingscriteria hierbinnen. Dit gesprek bracht een grotere vraag naar boven; Wat is eigenlijk het doel van een visitatie en hoe komen we tot een passend oordeel?

De gemene deler in het gezamenlijke gesprek wat vervolgens ontstond is dat jullie aangeven de visitaties vooral als instrument te willen gebruiken om de kwaliteit van het daltononderwijs in Nederland in gezamenlijkheid steeds verder te brengen en minder als meetlat om het onderwijs aan te toetsen. We hebben er zelfs over gesproken om op den duur de term visitatie los te laten en het bijvoorbeeld een collegiaal waarderend onderzoek te noemen. Het werken met een prominente onderzoeksvraag kan hier een mooie rol in vervullen. Ook hebben we gesproken over hoe je dan tot een passend oordeel komt en van wie dit oordeel zou moeten zijn. Het meest wenselijk zou het zijn als het uiteindelijke oordeel (een 2 jarige of 4 jarige verlenging) in samenspraak met de school tot stand komt. En dat hier vooral de vraag leeft; Wat gaat de schoolontwikkeling het meest verder helpen? En om nog even terug te komen op de toetsingscriteria... ze lijken goed te helpen om de focus in gedachten en in het gesprek te verleggen naar andere zaken / elementen. Meer gericht op de ontwikkeling van de school en het daltononderwijs en minder op de precieze / juiste invulling van de waarden. Belangrijk is wel dat de toetsingscriteria onderwerp van gesprek zijn of blijven en geen vinklijstjes krijgen (dan is het oude wijn in nieuwe kruiken).

Een aanvulling die op de huidige toetsingscriteria gedaan werd is het stuk lef. Lef om nieuwe dingen uit te durven proberen en een bijdrage te leveren aan de innovatie van het dalton onderwijs. Dit zou als element om naar te kijken mooi opgenomen kunnen worden in het toetsingscriteria: ontwikkelvermogen.

Als laatste werd tijdens dit gesprek genoemd dat als we zo willen kijken en werken met elkaar (en ook al komend schooljaar) dat er dan wel nog even goed naar de opzet van de zelfevaluatie en het verslag gekeken moet worden. Idee is om hier een pilot van te maken. In aansluiting hierop werd de wens uitgesproken om te kijken of de hele 'papierwinkel' om het proces heen beperkt zou kunnen worden. Liever iets minder stukken, die goed gelezen worden door iedereen.

Het laatste stuk van het programma kon iedereen kiezen uit drie workshops. Binnen één van de drie workshops stond het 4D model (Cooperrider) centraal. Dit is één van de meest bekende modellen binnen het waarderend onderzoek. Het model bestaat uit vier stappen, die vrijwel ongeacht het vraagstuk **door de te visiteren school** te doorlopen zijn (discover, dream, design, deliver). Belangrijk is om voor je hiermee begint het vraagstuk helder te definiëren.

Zo hebben we er tijdens de workshop mee gewerkt:

1. Het vraagstuk: Hoe maken we de visitatie tot een succes bij ons op school? Wat kunnen we voorafgaand, tijdens en na de dag doen om het collegiaal bezoek een wezenlijke bijdrage aan de ontwikkeling van ons daltononderwijs te laten leveren?

2. Discover – verkennen van de huidige situatie; Hoe hebben we ons tot dusver voorbereid op onze visitaties? Wat heeft hierin goed gewerkt? Hoe hebben we het proces na afloop van het bezoek ingericht? En wat waren hier de werkzame elementen? Hoe lukt het ons in andere situaties / rond andere thema's om collega's te enthousiasmeren voor en/of betrekken bij het proces?

3. **Dream** – *verbeelden van de gewenste toekomst*; Wat zou de beste uitkomst van het bezoek zijn? Wanneer kijken we terug op een heel waardevol bezoek? Wat maakt dit voor ons zo belangrijk? En voor wie is dat belangrijk?

4. **Design** – *vormgeven van de eerste stappen*; Hoe zouden we de gewenste toekomst dichterbij kunnen brengen? Welke ideeën leven er? Wat zouden een paar mooie eerste stappen kunnen zijn? Waar liggen kansen die we hiervoor kunnen benutten? Aan welke andere ontwikkelingen kunnen we het perfect koppelen?

5. **Deliver** – *verankeren van het proces*; Wie gaat de komende tijd wat doen? Hoe bewaken we het proces? Wanneer spreken we elkaar weer?

In een andere workshop is gewerkt met de progressiecirkel. Deze manier van werken komt uit de oplossingsgerichte gespreksvoering. Wat **de te visiteren school** kan doen is dat je twee cirkels tekent (om elkaar heen). In de eerste cirkel zet je alle stappen die je ten aanzien van een bepaald vraagstuk al gezet hebt: de behaalde successen en/of geboekte progressie. In de tweede cirkel zet je alle nog te zetten stappen en/of de ideeën die je hierbij hebt. Vervolgens kan **het visitatieteam** hier allerlei vragen over stellen. Denk bijvoorbeeld aan een vraag als: “Als je kijkt naar de binnenste cirkel, waar ben je dan het meest trots op?” Of “Als je kijkt naar de buitenste cirkel, welke ideeën lijken je dan het meest haalbaar op de korte termijn?”

Deze workshop was een introductie op de principes van waarderend onderzoek voor “nieuwe visiteurs”. Een geanimeerde workshop met veel vragen en nieuw ingebracht ervaringen van net gestarte visiteurs. Ook kwam de spanning tussen waarderend onderzoek en het beoordelen in het kader van de daltonlicentie nadrukkelijk aan de orde.

Gedurende het gehele jaar zijn de visitatieverslagen en schoolreacties in de visitatiecommissie besproken en is de visitatieplanning gemaakt. Er is aandacht besteed aan de wijze waarop de voorbereidingen voor de visitatie worden verricht. Doel is hier meer uniformiteit in te krijgen en er is een stappenplan voor ontwikkeld. De procedure is vastgelegd van planning tot afronding van de visitaties. De vierjaarlijkse visitatiecyclus VO is bijgewerkt. Ook willen we de visitaties geheel digitaliseren en daarvoor worden ‘google accounts’ aangemaakt.

7.3 Commissie Communicatie en Imago

Doelstelling:

- Zorg dragen voor een evenwichtige communicatie naar de interne en externe doelgroepen.
- Bewaken van de NDV-huisstijl en de eenduidigheid van alle huisstijldragers van de NDV.
- Het profileren van de NDV en het daltononderwijs (imago opbouw en bewaking).
- Het (laten) ontwikkelen van nieuwe communicatiemiddelen.

DaltonVisie en daltonvisie.nl

De commissie heeft in 2012 het nieuwe magazine “DaltonVisie” van de grond getild. Het magazine komt 4 x per jaar uit in een oplage van 1700 exemplaren. De huidige kernredactie bestaat uit Lara Arnouts, Martijn Bakker, René Berends, Dick de Haan, Helen de Loor. Er is een vacature VO-redacteur. In samenspraak met de redactie van Dalton Magazine heeft het bestuur besloten om het blad DaltonVisie digitaal toegankelijk te maken op **daltonvisie.nl**. Een groot aantal artikelen van DaltonVisie is toegankelijk gemaakt in de vorm van een online-bibliotheekplatform met de onderwerpen:

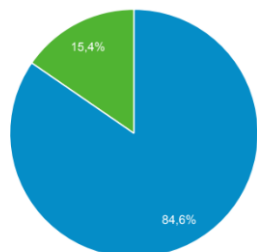
- Visie-ontwikkeling
- Praktijk PO
- Praktijk VO
- Onderzoek
- Columns
- Interviews
- Internationaal
- Historie

De artikelen worden op de website geplaatst met vertraging van één jaargang. De website daltonvisie.nl is ook via de Community-App te bereiken.

Website dalton.nl

De huidige website is op het daltoncongres van 9 april 2014 in de lucht gegaan. Het onderhoud en het bijhouden van de website zal meer geprofessionaliseerd worden in samenwerking met ELMA, onze mediapartner.

■ New Visitor ■ Returning Visitor

In de periode januari t/m november 2019 werd de website bezocht door totaal 43.342 bezoekers: hiervan waren 43.119 nieuwe bezoekers. Dit leverde 58.321 sessies op met 116.416 pagina-weergaves.

Nieuwsbrief NDV (via Mailchimp)

De Nieuwsbrief wordt 10 x per jaar verstuurd aan 1123 ontvangers. Gebruikersgegevens:

Nieuwsbrief 1 november 2019	30% opent de Nieuwsbrief 9% klikt door naar een artikel	Meest gelezen artikel: <i>"Zelfstandig leren: ben jij koning, eland of haas?"</i> van Patrick Sins
Nieuwsbrief eind november 2019	36,1% opent de Nieuwsbrief 10% klikt door naar een artikel	Meest gelezen artikel: <i>"Differentiatie en de Daltonklas"</i> van Patrick Sins
Nieuwsbrief december 2019	32,8% opent de Nieuwsbrief 7,1% klikt door naar artikel	Meest gelezen artikel: <i>"De kracht van het traditioneel vernieuwingsonderwijs"</i> van Patrick Sins

Publicatie DALTON-Idee

De NDV heeft de Daltonidentiteit gebaseerd op onze kernwaarden kort en bondig beschreven in de nieuwe publicatie DALTON-Idee. DALTON-Idee is gepresenteerd op het Daltoncongres van 7 november 2018. Inmiddels is de 3^e druk verschenen.

De nieuwe DALTON-film

Om het nieuwe boekje DALTON-Idee te promoten is er een nieuwe DALTON-film gemaakt, waarin de kernwaarden van ons daltononderwijs worden belicht vanuit het perspectief van zowel een PO- als een VO-school. De film staat op de voorpagina van de website dalton.nl

De DALTON-app (Community netwerk-app)

In deze tijden van snelle informatieoverdracht is het voor elke vereniging een uitdaging om de communicatie tussen en naar leden up-to-date te houden. Met alleen een website en een digitale nieuwsbrief lukt dat vaak onvoldoende.

Omdat de website qua communicatie naar de leden een eenrichtingsverkeer is (de NDV informeert de leden, leden en niet-leden kunnen vragen stellen via het contactformulier) is in samenwerking met ELMA, onze mediapartner voor de Nieuwsbrief, de website en DaltonVisie, een Netwerk-app ontwikkeld.

Met het downloaden van de Dalton Community app kan je permanent online met andere leden in contact staan en vragen en antwoorden delen. De app kan worden ingezet voor het aankondigen van bijeenkomsten en het aanmelden daarvoor, maar ook gebruikt worden om nieuwsberichten en push notificaties te sturen, polls en enquêtes te houden. Daarmee is het de ideale manier om voortdurend de vinger aan de pols te houden en onze community te intensiveren en nog waardevoller te maken. Het is een communicatie- en kennistool die permanent inzetbaar en bruikbaar is. Daarmee wordt het rendement van ons verenigingslidmaatschap enorm verhoogd ook op de momenten dat we als leden niet bij elkaar zijn.

Via de Netwerk-app kunnen leden elkaar gemakkelijk vinden en elkaar vragen stellen (binnen specifieke thema's). Op deze manier kunnen expertise en kennis snel met elkaar gedeeld worden. Voordelen op een rij:

- Meer kennis- en informatiedeling en verbinding tussen alle leden;
- Een vraag stellen of discussie starten is snel geregeld;
- Makkelijker contact leggen met leden die dezelfde interesses, vragen en expertises hebben;
- Direct informatie ontvangen op uw smartphone over bijeenkomsten, congressen en opleidingen
- Eenvoudig aanmelden voor events via de app;
- Meer inzicht hebben en houden in trending topics;
- Een themagroep starten om dieper op een onderwerp in te gaan;
- Nieuwsberichten ontvangen;
- Interactie creëren tijdens congressen en bijeenkomsten;
- nieuwsberichten vanuit de NDV (bijeenkomsten, congres e.d. zijn snel aan te kondigen
- via de app kunnen bezoekers tijdens een congres interactief communiceren

De DALTON community-app is gelanceerd op het Daltoncongres van 7 november 2018.

De Community-App verbindt ook alle andere communicatiemiddelen van onze vereniging. In de App kan je doorklikken naar onze website dalton.nl en onze online-bibliotheek daltonvisie.nl. Er is een agenda-functie en ook de digitale Nieuwsbrief is geïntegreerd. De gebruikers/leden van onze app zijn daarom altijd op de hoogte van het laatste ontwikkelingen en kunnen gericht hun kennis en expertise delen.

Op dit moment zijn er 615 deelnemers in de App, maar er is weinig activiteit. De functionaliteit van de Congres-Event-module (zie hieronder) in de App kan versterkt worden, waardoor er meer deelnemers in de Community-App ontstaan. In 2020 zal een werkgroep het gebruik en de functionaliteit van de App evalueren.

Congres-Event-App

Naast de community-app hebben we ook de Event-App gebruikt voor de organisatie van ons tweejaarlijkse congres op 7 november 2018. De congresdeelnemers konden zich via de app aanmelden en een keuze maken uit de lezingen en workshops.

Via de congres-app konden key-note sprekers, workshopgevers en bezoekers interactief communiceren met elkaar, zowel vooraf, tijdens als na afloop van het congres. In de Congres-App stond ook informatie over de locatie, de plattegronden etc. Het was spannend om te zien of iedereen zijn weg kon vinden, maar de app voldeed aan alle verwachtingen. Alle informatie over het congres in je smartphone! Hierdoor hebben we heel veel papier bespaard!

En bovendien konden de bezoekers/workshopdeelnemers via de app feedback geven op de gevolgde programmaonderdelen, de organisatie, de locatie en de catering! We hebben nog nooit zo snel alle feedback op een rijtje gehad. Kortom, we kijken terug op een zeer geslaagd congres mede door het gebruik van de event-app!

De reacties van de gebruikers van de event-app waren ook zeer enthousiast! Zoals een van de congresbezoekers zei: "De app werkt fantastisch!"

In 2020 wordt er een pilot gestart met de Regio VO voor een deelcongres op 26 maart 2020. De bedoeling is dat ook alle andere PO-Regio's straks gebruik kunnen gaan maken van de Event-App voor hun studiedagen/deelcongressen.

Download nu de NDV community app

Kennis & informatiedeling tussen u en uw collega's binnen specifieke thema's.

Het is mogelijk om 1 op 1 te chatten en uw collega's te vinden door te zoeken op naam, regio, functie en thema.

Direct op de hoogte van het laatste nieuws.

Eenvoudig aanmelden voor events of trainingen via de app

- Compleet overzicht van alle events
- Inschrijven is laagdrempelig

Hoe het werkt

1. Ga op uw toestel naar get.networkapp.eu voor de juiste versie voor iPhone of Android
2. Maak een account aan; Registreer via LinkedIn of email
3. Vul de Networkapp code in: **NDV** om toegang te krijgen tot de NDV Community
4. Begin met netwerken; plaats een oproep, chat en maak een (groeps)afpraak

Heeft u Netwerkapp al eerder gebruikt?
Voeg dan de code toe aan uw Netwerkapp.

7.4 Commissie Opleiding en Nascholing

De commissie opleiding en nascholing heeft in 2019 gesprekken gevoerd met verschillende scholingsinstituten in het kader van evaluatie en licentieverlenging.

De hogeschool van Amsterdam is op verzoek van de instelling door de commissie bezocht. Het scholingsaanbod voldoet aan de eisen van de NDV. De belangstelling van de studenten voor de Dalton minor is echter gering. Er wordt o.a. aandacht aan besteed binnen de regio Noord - Holland. De eisen die gesteld worden aan de daltonminor zijn beduidend zwaarder vergeleken met andere minoren. De commissie heeft ook een licentieverzoek van de Thomas More academie uit Rotterdam ontvangen voor het geven van nascholing aan leraren VO. De commissie heeft fit initiatief toegejuicht. De licentie is verleend. De Stenden Hogeschool in Assen heeft wederom een verlenging gekregen van haar daltonlicentie. Het instituut Theo Thijssen in Utrecht heeft haar daltonscholing beëindigd. Gelet op het feit dat er minder studenten hun certificaat tijdens de opleiding behalen betekent dat een grotere vraag naar nascholing.

8. Regio's NDV

8.1 Regio's (algemeen)

De bestuursleden hebben de regio's als volgt verdeeld om te bezoeken.

- Willem Wagenaar : Noord-Holland, Midden Nederland, Netwerk Dalton Opleiders (DNO)
- Vera Otten : Groot-Zwolle
- Astrid Claessens : Zuid
- Siemon van der Wal : Voortgezet Onderwijs, Drenthe
- Paul Hendriks : Voortgezet Onderwijs, Zuid-Holland Zeeland
- Hans Wolthuis : Flevoland, Dalton Oost Nederland
- Ruby Trebels : Groningen
- Frans van der Sman : Voortgezet Onderwijs

Regio Midden Nederland

De regio Midden-Nederland bestaat momenteel uit 41 scholen. Directeuren en dalton-coördinatoren ontmoeten elkaar tijdens de Dalton dompeldagen.

Het regiobestuur is in 2019 gewijzigd. Wij hebben drie nieuwe bestuursleden erbij gekregen.

Samenstelling bestuur:

Silva van Houten (voorzitter) Daltonschoon de Achtbaan (directeur)
Miranda Jansen (penningmeester) Daltonschoon de Achtsprong (directeur)
Monica Groenendaal (secretaris) Daltonschoon de Hobbedob (directeur)
Rudger Minnee (lid) 't Palet (leerkracht)
Jildou Scheffer (lid) Lorenschoon (leerkracht)
Lara Arnouts (lid) Dalton Rijnsweerd (leerkracht)

Het regiobestuur is in 2019 vier keer bij elkaar geweest.

In 2019 zijn er drie dompeldagen georganiseerd; in februari, april en in september. Tijdens de dompeldagen stonden de volgende onderwerpen centraal: Intervisie en Meet up (uitwisselen van kennis). De tweede Dompeldag kon door te weinig aanmeldingen niet doorgaan. Het zijn gecombineerde bijeenkomsten voor directeuren en Daltoncoördinatoren waarbij wij nauw samenwerken met Saxion Deventer. Deze bijeenkomsten vinden plaats op diverse scholen in de regio inclusief lunch.

Wij hebben er dit jaar voor gekozen om de deelnemers nog actiever te betrekken bij de inhoud en de opzet van de Dompeldagen. Belangrijk dat intervisie/good practices, leren met en van elkaar, weer een prominente plaats krijgt in de jaarplanning. Wel merken wij dat het lerarentekort ook de Dompeldagen treft en daarom hebben wij ervoor gekozen om twee Dompelmiddagen te organiseren en deze breed uit te zetten. Iedereen is welkom, niet alleen directeuren en coördinatoren.

Het bestuur heeft in 2019 de volgende onderwerpen besproken:

- Jaarplanning
- opzet dompeldagen
- website (actualiseren)
- financiën
- aftreden bestuursleden
- behoeftepeiling/input inhoud
- lerarentekort versus dompeldagen
- Nieuwe website www.daltonmiddennederland.nl

Daltonregio Zuid-Holland en Zeeland

In 2019 is het negen leden tellende bestuur van de daltonregio Zuid-Holland en Zeeland zeven keer bij elkaar gekomen om de Regiobijeenkomsten en het Regiocongres 2019 te organiseren, het meerjarenbeleidsplan voor onze regio aan te vullen en de lopende zaken vanuit de regio te bespreken. Aan het eind van het schooljaar 2018-2019 heeft Ingrid Schregardus-Monnee, na vele jaren als secretaris binnen ons regiobestuur gewerkt te hebben, afscheid genomen van het onderwijs en ons regiobestuur. Het bestuur heeft ervoor gekozen om in haar plaats geen nieuw bestuurslid te werven. De taken van de secretaris zijn overgenomen door twee van de inmiddels acht bestuursleden.

Er zijn in 2019 **twee regiobijeenkomsten** op een woensdagmiddag gehouden, waarbij zowel directieleden, daltoncoördinatoren als leerkrachten uitgenodigd waren:

1. 13 maart 2019 was een Intervisiebijeenkomst, waarbij in verschillende intervisierondes kennis met elkaar uitgewisseld werd.
2. Op 9 oktober 2019 was een Regiobijeenkomst met gastspreker Sandra Kleipas over 'Hoogsensitiviteit'. Er was een hoge opkomst.

Tussen deze regiobijeenkomsten heeft op woensdag 22-05-2019 het **Daltonregiocongres 2019** plaatsgevonden in daltonschool De Vijver in Den Haag. Dagvoorzitter Peter de Vries verzorgde de inleiding en de aanwezigen konden vervolgens 11 workshops volgen. Zes workshops werden verzorgd door Willem Wagenaar, Annemarie Wenke, Roel Rohner & Agata Sowinska, Marald Mens, Elena Corona en Peter de Vries. De overige workshops werden gegeven door teamleden van onze eigen daltonscholen. Hierdoor was er een verscheidenheid van onderwerpen. Alle aanwezigen kregen een Goodiebag met daarin o.a. het Kopsies boekje *Dalton doe je niet, dat ben je!* We kunnen terugkijken op een zeer geslaagde regioconferentie 2019.

Het regiobestuur is tevreden over de opkomst tijdens de regiobijeenkomsten en het daltoncongres. Er zijn maar weinig daltonscholen die in 2019 niet op minimaal één van de drie regiobijeenkomsten aanwezig waren.

DNO 2019

Het DNO kwam op drie momenten bij elkaar: 7 februari 2019 studiedag, Tweedaagse DNO 13 en 14 juni 2019 en 1 oktober 2019 studiedag. Deze bijeenkomsten werden steeds voorbereid door het DB. Het daltonstudentencongres dat gepland was op 29 mei is geannuleerd vanwege gebrek aan deelnemende instituten. Tijdens de bijeenkomst in februari zijn o.a. het studentencongres, de naam, de rol en invloed van DNO, (een actieve adviserende informerende en besluitvormende rol), onderwerp voor de tweedaagse: "een visie heeft consequenties".

Er ligt een wens tot meer contact en afstemming met de scholingscommissie en tot het ontwerpen van onderwijsmateriaal (o.a. assignments/ taken), ook is de DOG kort ter sprake geweest en zijn er ideeën en materialen uitgewisseld.

Tijdens de tweedaagse in juni heeft de lector Patrick Sins een lezing gegeven over het belang van toetsen bij het studeren. Hoe past dit binnen vernieuwingsonderwijs? Voorwaarde voor ontdekkend leren is wel een basis van kennis. De opleiders hebben vervolgens uitgewerkt hoe een en ander er concreet uit zou zien in hun opleiding, en hebben uitgewerkt welk beeld van onderwijs zij daarbij hebben, hoe een en ander past in daltononderwijs en welke consequenties het heeft.

Ook is er in een circuitvorm gewerkt aan diverse thema's die aan het eind van de tweedaagse aan elkaar zijn gepresenteerd. Thema's waren o.a. rol, opdracht, missie, positie en naam DNO, uitwerken van een basisprogramma, kwaliteitsborging, daltonkernconcepten, communicatie, good practices, ik-doelen, andere vernieuwers en leren op z'n daltons voor kinderen.

Tijdens de studiedag in oktober hebben we aan de hand van een werkmodel een standpunt geformuleerd tav onze positie binnen de NDV en welke consequenties daaraan verbonden zouden moeten zijn. Het is zaak hernieuwde afspraken te maken over de positie en de kwaliteitszorg van DNO. Ook zal de communicatie (zowel inhoudelijk, als over de normen) opnieuw gedefinieerd moeten worden.

Regio Noord

Bezetting bestuur:

1-1 tot 31-08-2019

- Anneke van Bergen (de Heerdstee in Groningen) - Voorzitter
- Gea Boersema (de Springplank in Leek) – Financiën
- Suzan Walvius en Rolinka Eillert (het Gebint in Sellingeren) - secretaris
- Sarah Diekstra (ODBS Nijenstein in Zandeweer) – secretaris
- Ruby Trebels namens het hoofdbestuur

Per 1 september is de bezetting als volgt:

- Anneke van Bergen (de Heerdstee in Groningen) - Voorzitter
- Gea Boersema (de Springplank in Leek) - Financiën
- Sarah Diekstra (ODBS Nijenstein in Zandeweer) – secretaris
- Emely Anneveldt (odab Westerschool) – algemeen lid (vanaf 1 november)

Vergaderingen:

In 2019 zijn er in totaal 7 bestuursvergaderingen geweest. 21 januari (in Berensteijn Veendam, voorbereiding voor de Daltonconferentie), 25 februari, 27 maart, 27 mei, 24 juni, 16 september, 18 november.

Er zijn 3 regiobijeenkomsten gepland:

- 12 juni – Thema vormgeven regiobijeenkomsten en Daltonlezen. Door te weinig aanmeldingen geannuleerd (10 mensen)
- 18 september - Algemene regiobijeenkomst. Deze bijeenkomst is bezocht door 18 personen.
- 13 november - Mindful communiceren. Deze bijeenkomst is bezocht door ongeveer 20 leerkrachten, daltoncoördinatoren en directeuren.

Het bestuur vindt dat de regiobijeenkomsten een meerwaarde moeten hebben voor de scholen. Daarom is het streven om een regiobijeenkomst altijd in te vullen door één organisatorisch deel (korte terugblik over wat geweest is, over praktische zaken enzovoort) daarnaast willen we een inhoudelijk onderwerp, zodat er op dat gebied ook wat te halen is.

Om de inhoudelijke onderwerpen zo goed mogelijk aan te laten sluiten bij de wens van de scholen is er een vragenlijst uitgegaan naar alle scholen om een inventarisatie te kunnen maken naar de wensen en de parels van de scholen. Op deze vragenlijst is gereageerd door bijna alle scholen. Op basis van deze uitkomsten is aan de regiobijeenkomsten en aan de Daltonconferentie in 2019 inhoud gegeven.

Op deze wijze hebben we in beeld:

- Wat gaat goed in het kader van Dalton en waar de verbeterpunten liggen op de scholen.
- Welke scholen dit schooljaar of het schooljaar erna worden geïnspecteerd.
- Of er gewerkt wordt met het DaltonIdee (voorheen Daltonpaspoort). Zo ja, hoe. Zo nee, waarom niet?
- Welke pijlers er na taakgerichtheid/verantwoordelijkheid en effectiviteit moeten worden opgepakt. Of dat de genoemde pijlers verder uitgediept moeten worden. Zo ja, op welk vlak.
- Waar het bestuur ondersteuning in kan bieden.

Daltonconferentie 27 maart 2019 met als thema: reflectie en eigenaarschap

Als laatste hebben de bestuursvergaderingen tot maart 2019 vooral in het teken gestaan van het organiseren van de daltonconferentie. Er zijn verschillende workshops/lezingen geweest:

- Inleiding op het thema: Emiel van Doorn
- Afsluiting: Plenaire lezing Annemarie Wenke
- Keuze workshops:
 - Hanna Broersen: IPC
 - Coos Boerma: Het groene schoolplein
 - Hans Wolthuis: Effectiviteit en taakgerichtheid door middel van de weektaak
 - Geert Zomer: didactisch coachen
 - Paul 't Mannetje: Talentproeverij, op weg naar eigen regie
 - Kristien v/d Kooi: PCM
 - Esther de Groot: Het ontwikkelen van reflectieve denkgewoontes
 - Annemarie Wenke: Wat beweegt jou als Daltonleerkracht?
- Het was een geslaagde dag. De opkomst was goed. Het was een positieve en leerzame dag. Locatie was goed.

We gaan ons in 2020 richten op:

- Op basis van de ingevulde vragenlijsten van de Daltonschole binnen onze regio, willen we onze regiobijeenkomsten weer zo effectief en zinvol mogelijk vormgeven.
 - 18 maart: didactisch coachen (Geert Zomer) regiobijeenkomst in van der Valk Zuidbroek
- Daltonconferentie 2021
- Visitatie: We zijn voornemens vanaf 1 januari als regiobestuur contact op te nemen met een school nadat er een visitatie heeft plaatsgevonden. Dit met als doel om meer verbinding te hebben als regiobestuur met de scholen.
- Bekijken roulatieschema bestuursbezetting

Regio Flevoland.

Ook in 2019 heeft ons coördinatorennetwerk prima gefunctioneerd. Begin 2019 werd het overleg voorbereid en geleid door Hans Wolthuis van Saxion. In de loop van 2019 is hij opgevolgd door Hilde Marie van Slochteren. Ook in 2019 werden deze bijeenkomsten goed bezocht door de coördinatoren van de daltonschole uit onze regio. De reacties op deze bijeenkomsten zijn over het algemeen zeer positief. Het overleg is steeds op een andere school en er is veel uitwisseling van informatie.

Thema's/onderwerpen die aan de orde zijn geweest:

- Gepersonaliseerd leren (Wat zijn de mogelijkheden van ICT?)
- De hele dag Dalton
- De Kindertalentenfluisteraar (talentherkenning met kinderen)
- Portfolio
- Ontwerpen van de 'ideale' daltonschool (hoe kan ontwerp/inrichting het onderwijs ondersteunen?)
- Eigenaarschap ontwikkelen
- Reflectie

In 2019 heeft een grote groep (20) startende leerkrachten de opleiding tot daltonleerkracht succesvol afgerond en hebben hun licentie gehaald. De scholing werd verzorgd door Saxion.

Zo goed als de coördinatoren elkaar hebben weten te vinden in 2019, zo moeizaam was dit in dit jaar als het gaat om de directies. Hierbij moet wel worden vermeld dat de afgelopen jaren er veelvuldig wisselingen zijn geweest als het gaat om directieleden.

Eind 2018 verliet de secretaris ons bestuur (koos voor een ander beroep). In 2019 is herhaaldelijk gezocht naar versterking van ons bestuur. Dit heeft echter niet tot gevolg gehad dat er nieuwe leden toetraden. In 2019 is het bestuur 4 keer bijeen geweest. In veel gevallen sloot Hans Wolthuis namens de NDV hier bij aan. Ons bestuur bestaat momenteel uit 2 leden.

Eind 2018 stelde wij onszelf de volgende 2 vragen:

- Wat willen wij voor soort bestuur en regio zijn?
- Hoe kunnen we hier blijvend goed vorm aan geven?

In 2019 hebben we geen antwoord kunnen formuleren op deze 2 vragen. Wel zijn de voorbereidingen ingezet voor een bijeenkomst op 22 april 2020 voor de directies van onze regio. De inhoud van deze bijeenkomst bestaat uit ontmoeten, samen leren (met gastsprekers van Saxion) en een antwoord formuleren op bovenstaande twee vragen.

Regio Groot Zwolle

Binnen de regio Groot Zwolle is in het schooljaar 2018-2019 het nodige gebeurd, waarvan hier kort verslag. Het eerste deel van het schooljaar is nog opgenomen in het jaarverslag 2018. Om dubbelingen te voorkomen is dat niet in dit verslag opgenomen.

In het afgelopen schooljaar zijn er 3 memo's door de voorzitter naar de regio gestuurd. Inhoud is veelal gericht op afstemming en informeren. Het regiobestuur is 5 keer bijeengekomen. Die vergaderingen gaan meestal over de invulling van de Daltonontwikkeling binnen de regio.

Dalton regio Groot Zwolle

Op 20 maart 2019 hebben zo'n 200 leerkrachten, directieleden en studenten (specialisatie Dalton) van de KPZ het Daltoncongres van de regio op de KPZ bijgewoond. Openingspreker was Pedro Debruyckere, Na de opening konden de deelnemers kiezen uit 10 workshops. Na de lunch was Mark Mieras de afsluitende spreker. De dag was zeer inspirerend en waardevol.

Achter dit jaarverslag is het programma bijgevoegd als verantwoording van de inhoud van de dag.

Op 15 mei kwamen de coördinatoren bijeen op de Wereldweide in Wezep. Zij keken vooruit. Wat pakken we op in de regio voor de Daltonontwikkeling en hoe sluit dat aan bij de nieuwe schoolplannen die per school zo ongeveer klaar waren? Op basis van die input zet het regiobestuur de lijnen voor het komend jaar uit.

Natuurlijk zijn de schoolkaarten geactualiseerd en op de website gepubliceerd. De webmaster is zeer actief in het betrekken van de scholen bij de website.

Op financieel gebied is de reserve behoorlijk aangesproken door de uitgaven die zijn gedaan voor het congres. De eigen bijdrage per leerling van de scholen in de regio aan de regio blijft gehandhaafd op €0,50 per leerling.

- Sprekers -

Pedro de Bruyckere

Pedro de Bruyckere is onderzoeker en pedagoog aan de Artevelde hogeschool in Gent en verdiept zich al jaren in de leefwereld van jongeren en is een zelfverklaarde verslaafde aan populaire cultuur. Hij doctoreert aan de universiteit van Antwerpen over authenticiteit in het onderwijs.

In 2013 schreef De Bruyckere samen met Casper Hulshof, psycholoog en docent onderwijskunde aan de Universiteit Utrecht: 'Jongens zijn slimmer dan meisjes, en andere mythes over het onderwijs'. In deze regelrechte bestseller gaat hij in op hardnekkige clichés over leren, technologie in de klas, neurologie en onderwijs te lijf. Een nieuwe versie van dit boek verscheen in 2015 wereldwijd onder de titel 'Urban Myths About Learning and Education bij Academic Press.

Samen met Bert Smit schreef hij 'Is het nu generatie X, Y of Einstein?' (2009, Wolters/plantyn) en 'De jeugd is tegenwoordig' (LannooCampus, 2011, ondertussen 6de druk), waarin mythes over de nieuwe generatie jongeren worden ontkracht.

In zijn lezingen doorpikt Pedro De Bruyckere enkele hardnekkige mythes en verklaart hij de belangrijkste tendensen. Hij streeft er steeds naar om moeilijke theorieën zo helder mogelijk te verklaren en te vertalen naar de praktijk aan de hand van ontelbare voorbeelden. Hij schetst een genuanceerd en soms grappig beeld waarin je vaak je zoon of dochter, je leerling, klant of werknemer zult herkennen.

Vandaag gaat hij aan de hand van zijn boek 'Klaskit, tools voor topleraren' in op de kernwaarden van Dalton. Is Dalton het middel om te komen tot leren? Wanneer werkt het? Wat kun je met transfer? Kun je vaardigheden aanleren of heb je het over persoonlijkheidstrekken? Wat moet je met strategieën en hoe zit het met probleemoplossend vermogen?

Mark Mieras

Kinderen scheppen hun eigen hersenen
Hoe werkt leren? In zijn lezing laat wetenschapsjournalist Mark Mieras zien dat het daarboven anders werkt dan we vaak denken. Niet informatie, maar nieuwsgierigheid, verwondering, zelfvertrouwen, interactie en zelfinzicht vormen de basis voor kennis. Echt leren begint met durven... en een speelse houding. Hoe draag je als Daltonschool daaraan bij?

Mark Mieras (1962) is wetenschapsjournalist maar vooral bekend als auteur van 'Ben ik dat?' en 'Liefde'. Deze veelgelezen boeken geven een onthullend en tegelijk herkenbaar beeld van ons bewegelijke brein. Mieras, studeerde cum laude af in de theoretisch natuurkunde en is een veel gevraagd spreker. Al jaren is hij een warm pleitbezorger van op hersenonderzoek geïnspireerd onderwijs.

- Overzicht workshops -

	Onderwerp	verzorgd door	toelichting
1	Filosoferen met kinderen		<p>Hoe maak je van een gesprek een filosofisch gesprek?</p> <p>In deze workshop krijg je van filosoof Sabine Wassenberg de highlights te horen over wat belangrijk is bij het filosoferen. In een uurtje krijg je handige handvatten en hopelijk inspiratie om ook met je eigen groep te gaan filosoferen.</p> <p>Sabine Wassenberg is van WonderWhy: ze geeft lessen, trainingen en schrijft boeken, oa het boek 'Kinderlogica, filosoferen op een multiculturele school.'</p>
2	Kindgesprekken, vooral doen!	<p>Jorieke Troost & Christine van Baar</p> 	<p>Vraag jij je ook wel eens af hoe je doelgerichter en effectiever les kan geven? Met kindgesprekken kan dit! Wanneer je deze een structurele plek in het onderwijs op de hele school geeft, zorgt dit voor meer motivatie en eigenaarschap bij het kind. Dan gaan werkplezier en resultaten omhoog.</p> <p>Toch blijkt de praktijk weerbarstig. Het is moeilijk om kindgesprekken een serieuze plek in je onderwijs te geven. In onze workshop willen we je niet alleen laten zien waarom kindgesprekken zo belangrijk zijn, maar ook hoe je ze een juiste plek kan geven in je onderwijs én wat daar voor nodig is. We kijken er naar uit je te ontmoeten!</p>
3	Het voeren van kind gesprekken	- Ilse Halfwerk	<p>Het voeren van gesprekken met kinderen levert ontzettend veel informatie op voor jou als leraar, maar ook voor het kind zelf. Maar sta je vaak genoeg stil bij waarom je eigenlijk kindgesprekken voert, hoe je dat organiseert en wat je dan precies doet tijdens zo'n gesprek?</p> <p>In deze workshop daag ik je uit om antwoorden op deze vragen te formuleren. Ook gaan we met elkaar de verdieping zoeken in de soorten kindgesprekken die je kunt voeren en leer je hoe je rekening houdt met verschillen in de onder- en bouwenbouw. Op basis van praktijkervaringen en theoretische onderbouwing krijg je in deze workshop praktische tips en tools voor het voeren van kindgesprekken, waarbij je een OEN moet zijn, LSD gebruikt en je OMA vaker thuis laat!</p>
4	Reflecteren in een kort tijdsbestek	- Hanneke Drost	<p>Om te kunnen leren en eigenaar te kunnen zijn van het eigen leerproces is reflectie onmisbaar, het is dan ook niet voor niets een kernwaarde binnen het daltononderwijs.</p> <p>In de praktijk blijkt echter dat er, wegens tijdsgebrek, vaker geëvalueerd wordt dan gereflecteerd.</p> <p>In deze, interactieve workshop, onderzoeken we de overeenkomsten en de verschillen en de mogelijkheden om toch, ook in kortere tijd, werkelijk te reflecteren. Tevens zullen er materialen aanwezig zijn, waardoor de deelnemers letterlijk zicht krijgen op de mogelijkheden.</p> <p>In de workshop krijg je concrete handvatten om dagelijks te kunnen reflecteren in jouw school.</p>
5	Een historisch mysterie; verwondering aanspreken door verhalend ontwerpen	- Ron Meijer	<p>"Papa, geschiedenis is toch begrijpend lezen uit een ander boek?" vroeg mijn dochter lang geleden. Jammer, want geschiedenis is zoveel meer. Geschiedenis is geen vak waarin je antwoorden in een tekst moet opzoeken, maar een vak waarbij leerlingen moeten nadenken en dat nadenken doe je met behulp van bronnen. In deze workshop maak je kennis met de werkvorm "mysterie" en maak je een mysterie voor je eigen groep. Een mysterie waardoor kinderen onderzoekend leren en enthousiast worden voor geschiedenis. In de workshop gaan we samen een mysterie maken, een onderwerp krijg je aangereikt (bv</p>

			Willem van Oranje, hunebedden, de VOC), maar natuurlijk kun je ook een eigen lesonderwerp meenemen naar de workshop. Dit voorbeeld is nu van toepassing bij het vak geschiedenis, echter je leert ook hoe je verwondering van kinderen kunt aanspreken in algemene zin.
6	Bewegingsonderwijs in het spel/gymlokaal	- Frank Beekers	In het verloop van de bewegingsontwikkeling leren kinderen rollen, rennen, gooien, balanceren, stoeien en daarbij leert het ook te leren. Het leerproces bestaat uit vallen en opstaan. In de huidige maatschappij worden kinderen meer beschermd opgevoed en groeien zij op in een-kind gezinnen. In het Daltononderwijs leren kinderen juist zelfstandigheid, samenwerken en verantwoordelijkheid. Hoe kom je aan deze ontwikkeling tegemoet in het spel/gymlokaal? Samen ervaren we verschillende spel en ontwikkelingsactiviteiten voor kinderen die belangrijk zijn om het leren bewegen en leren leren ondersteunen.
7	“Motorische ontwikkeling jonge kinderen”	Bert Halfwerk, Kinderfysiotherapeut, Mppt Docent Master opleiding Hogeschool Utrecht Praktijk voor Kinderfysiotherapie “De Regge” te Zwolle	Over het belang van goed beweeggedrag bij kinderen is de afgelopen jaren veel gepubliceerd; vooral de invloed van veel zitten bij jonge kinderen op hun fysieke fitheid. In deze workshop kijken we vooral naar wat een normale motorische ontwikkeling is op zowel het vlak van grove als fijne motoriek en welke gevolgen dit heeft voor de cognitieve ontwikkeling van jonge (t/m groep 4) kinderen. Er wordt gekeken naar belangrijke aspecten van beweeggedrag: hoe ziet de normale motorisch ontwikkeling eruit? Hoe kun je als leerkracht daar sturing aan geven in zowel het klaslokaal als tijdens de bewegingslessen.
8	Toetsen is studeren	Patrick Sins	Zeg ‘toetsen’ en je krijgt weerstand. Niet alleen bij leerlingen en studenten, maar ook bij docenten. Of in discussies over onderwijs. ‘Opleiden voor de toets’ is onwenselijk, want onderwijs is zoveel meer dan wat er kan worden getoetst. Maar dat geldt ook voor toetsen, want toetsen afnemen is niet alleen kennis meten. Toetsen hebben een veel belangrijkere functie dan te werken als graadmeter voor onderwijskwaliteit. Toetsen is namelijk een doeltreffend leermiddel. Meerdere wetenschappelijk studies tonen namelijk aan dat het máken van toetsen tijdens de les ertoe leidt dat leerlingen de stof beter en voor een langere tijd onthouden. Zelfs als hun prestatie op de toets verre van perfect is. “Toetsen is feitelijk meer dan studeren, en behoorlijk wat ook”, concludeert Benedict Carey in zijn boek Hoe we Leren. Het is volgens hem dan ook enorm jammer dat de onderwijspraktijk toetsen in een kwaad daglicht stelt. Want ‘toetsen’ is een goed toepasbare techniek die het leren op een effectieve manier verbetert. In deze workshop onderzoeken we hoe we toetsen in kunnen zetten als effectief leermiddel tijdens de les.
9	Eigenaarschap? Dus: Periodetaken van mezelf?	Hans Wolthuis	In het visiedocument ‘DaltonIDee’ van de NDV is ‘eigenaarschap’ misschien wel de kern van het huidige Dalton. De leerling voorzien van een (week-)taak met een hele lijst aan verplichte werkzaamheden heeft mijns inziens weinig met eigenaarschap te maken. Een heel mooie manier om een leerling ECHT eigenaar van een stuk van zijn leerproces te maken is het werken met periodetaken. Een periodetaak: een helder doel, een aantal manieren om aan dat doel te werken, mogelijkheden om jezelf lopende het proces te monitoren via diagnostische toetsen, en –wie weet- de eindtoets maken als je klaar bent... In deze workshop een korte inleiding en een aantal mooie voorbeelden van collega-scholen alom in den lande.

			Bij de meeste van deze periodetaken gaat het nog steeds om reguliere leerstof, vastgesteld door de docent. Mooi, maar kunnen we het idee van periodetaak nog verder ontwikkelen? Hoe mooi zou het zijn als een leerling de ruimte zou krijgen en geleerd zou worden ook zelf een eigen periodetaak, eigen onderzoek/taak en een eigen plan van aanpak te ontwikkelen. Min of meer een contract a la Parkhurst. In deze workshop een eerste heel concrete oriëntatie op de mogelijkheden.
10	Dalton in de onderbouw (gr 1-3)	Marrit Demmer	In de onderbouw vindt doorgaans de overgang plaats van (meer) spelend leren naar (meer) methodisch leren. Hoe kan in dit perspectief dalton vorm gegeven worden in groep 1-2 en (soepel) doorlopen in groep 3? Een van de kernvragen in deze workshop zal zijn: 'Hoe kan het eigenaarschap van de leerling in groep 1-2 vorm gegeven worden en in groep 3 verder uitgebouwd worden?'

Jaarverslag

Voor u ligt het jaarverslag van de daltonregio Noord-Holland. Een prachtige regio met 39 daltonscholen en ruim 700 echte daltonners. Inmiddels is de regio ook een aantal daltonkindcentra rijker. Iedere daltonschool staat open voor contact met de regio, het is altijd mogelijk om bij elkaar op school te komen kijken, we leren van en met elkaar.

Regiodag 9 april 2019

Deze regiodag vond plaats op De Wissel in Uitgeest. De school van onze voorzitter Carola van der Eng. We wilden dit keer eens kijken of we iets konden leren van de burens, een andere vorm van vernieuwingsonderwijs. We hadden als spreker Jouri Horsthuis uitgenodigd, directeur van basisschool Elckerlyc in Heiloo. Dit is een school voor Freinetonderwijs. Jouri heeft ons veel verteld over zijn school. Wat voor veel daltoncollega's interessant was, was zijn verhaal over 'de vergadering'. Dagelijks wordt op deze Freinetschool door de kinderen gesproken over hoe de dag is gegaan, of er nog problemen of complimenten gedeeld moeten worden. Een prachtig voorbeeld van het versterken van het eigenaarschap van de kinderen.

Nieuw lid

Met ingang van 1 januari 2020 hebben we gelukkig weer versterking van ons bestuur gevonden. **Bianca Veldman**, directeur van De kleine en grote beer in Heerhugowaard, komt ons bestuur versterken. Welkom Bianca!

Afscheid nemen

Het regiobestuur heeft dit jaar wat wisselingen doorgemaakt. We hebben helaas afscheid moeten nemen van onze secretaris **Gertjan Bart**. Hij heeft de afgelopen jaren veel voor ons betekend. Hij was de motor achter veel ICT-gerelateerde ontwikkelingen. We hebben een website, een mailadres, een nieuwsbrief. Allemaal ontwikkelingen waar Gertjan een wezenlijke bijdrage aan heeft geleverd. Daarnaast maakte hij de agenda en het verslag voor ons bestuurlijk overleg.

Ook **Seigli Palma** maakt geen onderdeel van het bestuur meer uit. Zij heeft door een langdurige revalidatie na een zware operatie niet voldoende energie om ons nog te ondersteunen met haar originele ideeën.

Grote regiodag 8 november 2019

En dan de dag waar we de afgelopen twee jaar heel druk mee bezig zijn geweest, de regiodag voor alle teamleden van alle daltonscholen uit onze regio. Ruim 500 collega's kwamen samen in museum Broekerveiling en basisschool De Phoenix, de school van onze penningmeester Linda Bruin. We begonnen gezamenlijk in het museum met keynote-speaker Tim Post. Daarna verdeelde iedereen zich over de twee locaties voor een eerste ronde workshops.

De workshops waren zeer uiteenlopend, waardoor er voor

iedereen wel iets interessants te kiezen was. Denk aan filosoferen met kinderen, werken in een daltonkindcentrum, djembé spelen, het voeren van kindgesprekken en een daltoncafé.

De lunch werd genoten in het museum, gevolgd door een tweede ronde workshops. De dag werd afgesloten met een stukje cabaret.

Samenvattend kunnen we zeggen dat deze dag een heel groot succes was. Er is door heel veel daltonleerkrachten kennis opgedaan en gedeeld, er is veel uitwisseling geweest en dat op een prachtige plek.

Regio Zuid

In 2019 zijn er 2 gezamenlijke bijeenkomsten voor directeuren en Daltoncoördinatoren georganiseerd. Deze worden als heel waardevol ervaren en zijn goed bezocht. Maar we constateren dat ook hierbij de vervangingsproblematiek zich steeds meer laat gelden doordat deelnemers op het laatste moment zich helaas moeten afmelden vanwege acute noodzaak tot lesgeven.

De eerste bijeenkomst vond plaats op Dalton basisschool de Raamdonk in Grave en had als thema: "Toekomstproof onderwijs waarbij kinderen niet voor de juf of de meester leren, maar voor zichzelf.

Hierbij stonden 2 vragen centraal:

1. Hoe ziet zo'n 'toekomstproof' daltonidentiteit eruit en hoe maken we die zichtbaar?
2. Hoe profileren we ons daarmee in de huidige tijd?

Gastspreeker was René Berends, daltonopleider bij Saxion en onderzoeker bij het lectoraat Vernieuwingsonderwijs.

De tweede bijeenkomst werd gehouden op PC Daltonschool de Hommel in Venray en was eveneens een inspirerende lezing waarbij op een interactieve manier aandacht werd besteed aan onderzoekend en ontwerpnd leren. Om zo meer betekenis te kunnen geven aan het Daltononderwijs op de eigen scholen. Deze regiobijeenkomst werd verzorgd door Kim Gerats, adviseur Onderwijs Maak Je Samen

Aandachtspunt in regio Zuid is de bezetting van het bestuur. Aanvulling hiervan loopt al geruime tijd maar is nog steeds niet gelukt. De vijf subregio's hebben hierop geanticipeerd door de invulling en uitwerking van de 2 gezamenlijke bijeenkomsten per jaar per subregio om toerbeurt voor te bereiden en uit te voeren. Dit verloopt uitstekend. Eigenaarschap en verantwoordelijkheid ten top!

Regio VO

Binnen de NDV hebben de daltonscholen voor VO (regio VO) een aantal keren per jaar overleg. De bijeenkomsten worden gehouden in het gebouw van één van de lidscholen. Tijdens de vergadering 'vult' de ontvangende school vaak een agendapunt. Dit punt bestaat soms uit een rondleiding + toelichting (bv. bij nieuwbouw of een grote verbouwing) en soms uit een presentatie van een onderwijskundige (Dalton) ontwikkeling op de school. Hierbij staan 'kennismaken van elkaars ontwikkelingen' en 'leren van en met elkaar' centraal.

Eind 2019 telde de regio 29 daltonscholen vo, waaronder één Duitse school in Alsdorf en een vijftal scholen die "Dalton in oprichting" zijn.

In 2019 hebben de leden van regio VO drie keer regulier overleg gehad:

1. 16 januari in Hoofddorp
2. 29 mei in Almere
3. 3 oktober in Vught

Tijdens de verschillende overleggen is aandacht geweest voor o.a.: visitatie VO; diverse ontwikkelingen op individuele scholen; scholing van docenten en middenmanagement; het observeren van lessen m.b.v. het instrument IRIS, een inleiding van dr. Robert Jan Simons over eigenaarschap. We hebben ervaring gedeeld vanuit de diverse subregio's waarin volop van en met elkaar wordt geleerd d.m.v. 24-uurs bijeenkomsten, collegiale visitaties of gemeenschappelijke studiedagen. Een thema dat in 2019 opnieuw op de agenda stond was "Dalton en maatwerk".

Naast de reguliere bijeenkomsten is er op 2 en 3 oktober de jaarlijkse 24-uurs conferentie gehouden. Dit jaar was de conferentie georganiseerd door onze collega's uit het noorden en de locatie was Assen. Er was een inspirerende spreker in de persoon van prof. dr. Alexander Minnaert over motivatie en we hebben tal van workshops kunnen volgen om ons te laten inspireren voor de inrichting van eigentijd daltononderwijs.

Naast de (landelijke) regio-overleggen zijn er vier regionale netwerken actief die actief samenwerken aan gemeenschappelijke ontwikkelingen. In deze netwerken worden tal van scholingsactiviteiten verzorgd voor docenten in de regio: van en met elkaar leren.

- Netwerk Zuidwester
- Netwerk Dalton Noord
- Netwerk HAAAP (Noord-Holland en Almere)
- Netwerk Westland

De contacten tussen de daltonscholen VO worden als open, collegiaal en zeer plezierig ervaren; regelmatig is er sprake van informatie-uitwisseling en kennisoverdracht. Omdat de daltonscholen VO over een groot deel van het land verspreid liggen, is er voor het bijwonen van een overleg bij de vertegenwoordigers van de daltonscholen VO altijd sprake van een grote investering in tijd en moeite. Ondanks dat, is de opkomst vrijwel altijd groot.

De volgende vijf scholen zijn daltonscholen in oprichting: het Caland Lyceum in Amsterdam, het Stanislas College te Delft, De Palmentuin te Rotterdam, het Montfort College te Rotterdam en RSG Het Wolfsbos, sector vmbo te Hoogeveen.

Het Bestuur van Regio VO bestond in 2019 uit: Anna-Paulien Smits (voorzitter), Jan Paul Beekman (secretaris) en Frans van der Sman (penningmeester).

9. Lectoraat Vernieuwingsonderwijs

Overzicht opbrengsten lectoraat Vernieuwingsonderwijs 2019

Patrick Sins, lector Vernieuwingsonderwijs Saxion en Thomas More hogeschool

Kenniskring: Vera Otten, Jory Tolkamp, Jaap de Brouwer, René Berends, Lida Klaver, Margreet Verduijn, Brigitte Wittmus en Ineke Vermeulen

Hoogtepunten

Wij willen aan de hand van praktijkgericht onderwijsonderzoek bijdragen aan kwaliteitsverbetering van het traditioneel vernieuwingsonderwijs door de professionele ontwikkeling van leraren die daarin werkzaam zijn te bevorderen. Dat is de kern van wat we met het lectoraat beogen. Dit realiseren we met name door het doen van onderzoek voor en samen met traditionele vernieuwingsscholen, maar ook door actief in te zetten op onderwijsontwikkeling –en uitvoering en kennisbenutting van de opbrengsten uit ons onderzoek. Ten aanzien van deze doelstelling hebben we het afgelopen jaar de volgende prestaties geleverd:

- In november 2018 werd ons praktijkboek van *iSELF – aanpak voor het bevorderen van zelfsturend leren door leraren* (onderzoekslijn 4: Zelfsturend leren) gepubliceerd en de belangstelling was zo overweldigend dat in maart 2019 een 2^e druk is uitgegeven (in totaal >600 verkochte exemplaren). Dit betekent dat ook buiten het kader van ons onderzoek¹ ca. 70 scholen met iSELF aan de slag gaan. Zo heeft de Synergieschool in Roermond vanuit de onderwijsinnovatieagenda in de Provincie Limburg met iSELF een “impuls gegeven aan de professionalisering” van negentien leraren. Ons consortium heeft de didactiek van iSELF vertaald in diverse materialen die leraren ondersteunen hun instructie van zelfsturend leren nog concreter vorm te geven. Naast ons hands-on praktijkboek over iSELF (2^e druk) gaat het om: uitgewerkte voorbeeldesplannen, lesobservatieformulieren, een vragenlijst (leraar- en leerling-versie), een weekkalender met tips en een poster waarop het proces van zelfsturend leren voor leerlingen wordt gevisualiseerd. Onze effectstudie laat zien dat iSELF bijdraagt aan de instructie van zelfsturend leren door leraren en aan hun ontwikkeling. Concreet betekent dit dat leraren nog meer bewust zijn geworden van *wat* je als leerkracht doet om zelfsturend leren aan te leren, *waarom* je dat doet, *wanneer* precies en *hoe* je dat doet. Dat zijn de belangrijkste stappen die leraren hebben gezet door te werken met iSELF. Tevens geven scholen die hebben deelgenomen aan onze studie aan iSELF graag te verduurzamen en uit te breiden naar de rest van het team. Verder werkt ons consortium aan een vervolg op iSELF in het door TechYourFuture gesubsidieerd tweejarig project *Bevorderen van zelfregulatie tijdens onderzoekend leren binnen het W&T basisonderwijs* (toegekende subsidie: €205.804). In dit project passen we iSELF toe om een leerlinggerichte didactiek te ontwikkelen voor het ondersteunen van het zelfsturend leren van leerlingen tijdens onderzoekend leren binnen W&T-lessen. Aan dit project doen een tiental basisscholen mee waarbij ook pabostudenten zijn betrokken;
- In december 2019 is ons nieuwe praktijkboek over *Bèta Burgerschap* gelanceerd voor het primair en voortgezet onderwijs. In het project *Samen werken aan Bèta werken* we intensief samen met basis- en middelbare scholen, bedrijven en maatschappelijke instellingen aan de ontwikkeling en implementatie van programma's van leeractiviteiten waarin burgerschapscompetenties worden aangeleerd op het domein van de bèta en techniek. Het consortium bestaat uit onder meer de volgende partijen: TYF, Machinefabriek Boessenkool, VDL Enabling Technology Group, URENCO, Techniek Museum Hengelo HEIM, WETSUS, acht basisscholen en drie middelbare scholen, de verenigingen voor traditionele vernieuwingsscholen, het lectoraat International Water en Technology van Saxion en de Universiteit Twente. Jenaplanschool Heerde heeft vorig jaar de Peter Petersen prijs gewonnen als gevolg van hun deelname aan dit project. In tegenstelling tot de ondoorgroefde rapporten over en bestaande aanpakken voor burgerschapsonderwijs, is onze aanpak zoals beschreven in het onlangs verschenen praktijkboek *Bèta en technologie in burgerschapsonderwijs: Visie en didactiek van Bèta Burgerschap* een verademing. We bieden niet alleen een heldere onderwijsvisie, maar we geven bovendien handvatten om burgerschapsonderwijs in de praktijk te brengen. Bovendien laat ons onderzoek positieve effecten zien op de kennis en attitudes van leerlingen die bèta burgerschap leeractiviteiten hebben uitgevoerd. Zo concluderen we op basis van onze studies dat de Bèta Burgerschap leeractiviteiten een positief effect hebben op de kennis van leerlingen ten aanzien van maatschappelijke vraagstukken en dat ook sprake is van retentie een half jaar tot een jaar later. Met het oog op Bèta en technologie in burgerschapsonderwijs, is het goed om te weten dat ook de vakinhoudelijke bèta en technologie kennis kan worden aangeleerd met Bèta Burgerschap leeractiviteiten. Twee vervolgprojecten hebben we gerealiseerd. Ten eerste is naar aanleiding van het project 'Ontwikkelen van leeractiviteiten omtrent Energietransitie' waarin de aanpak van Bèta Burgerschap werd doorontwikkeld, gewerkt aan een geëvalueerd professionaliseringstraject voor leraren (2018-2019). In het promotieproject 'Bèta Burgerschap - SocioScientific Issues' wordt onderzocht hoe leerlingen uit het primair en voortgezet onderwijs met verschillende SSI achtergronden deelnemen aan en leren van discussies over maatschappelijk-technologische vraagstukken (SocioScientific Issues, SSI). Ook worden in dit project ontwerprichtlijnen ontwikkeld voor het realiseren van Bèta Burgerschap in het PO, VO en de lerarenopleiding;

¹ In het kader van onze effectstudie hebben in totaal 94 leraren van 42 basisscholen met iSELF gewerkt aan het bevorderen van zelfsturend leren

- Ten aanzien van professionalisering en kennisbenutting van onze kennisbasis door daltonleraren zijn we in samenwerking met Thomas More Hogeschool gestart met het idee om per september 2020 een mastercourse Vernieuwingsonderwijs aan te gaan bieden. Ook worden in samenwerking met Dalton Deventer professionaliseringstrajecten voor leraren en daltonscholen aangeboden die voortkomen uit ons onderzoek, zoals bijvoorbeeld iSELF en bèta burgerschap. Tenslotte hebben een aantal bijeenkomsten van de Dalton Onderzoeksgroep (DOG) plaatsgevonden. De DOG is een op kennis gerichte platform waarin daltonprofessionals van en met elkaar leren en met elkaar reflecteren hoe onderzoek het daltononderwijs kan verbeteren. Leden van de DOG hebben onderzoek aan elkaar gepresenteerd en voeren momenteel onderzoek uit naar eigenschappen van daltonkwaliteit;
- Er zijn het afgelopen jaar weer vele publicaties van ons lectoraat verschenen in DaltonVisie en hebben we bijgedragen aan het leveren van inhoud aan de nieuwsbrief van de NDV. Daarnaast hebben we diverse workshops en lezingen verzorgd in het kader van trainingen en regiobijeenkomsten. In november 2020 organiseren we samen met de Activiteit en het lectoraat Waarde(n) van Vrije school Onderwijs een conferentie voor traditionele vernieuwingscholen.

Opbrengsten onderzoekslijnen

Hieronder worden de opbrengsten voor de vier onderzoekslijnen van het lectoraat beschreven.

1. **Onderwijseffectiviteit**

In deze onderzoekslijn wordt onderzocht wat de cognitieve en niet-cognitieve opbrengsten zijn van vernieuwingsonderwijs. De hoofdonderzoeksvraag die centraal staat is: *In hoeverre is het traditionele vernieuwingsonderwijs effectief?* Het onderzoek bestaat uit drie projecten:

a) Meerwaarde van vernieuwingsonderwijs

Wat zijn de opbrengstverschillen tussen vernieuwingscholen en traditionele scholen op cognitief en niet-cognitief vlak? Wij onderzoeken dit op basis van de uitkomsten van de eerste twee metingen van het Cohort Onderzoek OnderwijsLoopbanen⁵⁻¹⁸ (COOL⁵⁻¹⁸).

Opbrengsten:

- Berends, R. (2019). *Shared space*. Column op www.saxion.nl/vernieuwingsonderwijs.
- Sins, P.H.M. (2019). *De Dalton-, Montessori- Jenaplanonderzoeksgroepen: Iedereen steekt er wat van op!* Column op www.saxion.nl/vernieuwingsonderwijs (en NDV nieuwsbrief)
- Sins, P.H.M. (2019). *De kracht van het traditioneel vernieuwingsonderwijs*. Column op www.saxion.nl/vernieuwingsonderwijs (en NDV nieuwsbrief)
- Sins, P.H.M. (2019). *Over differentiatie: Ongelijke behandeling is soms nodig*. Column op www.saxion.nl/vernieuwingsonderwijs (en NDV nieuwsbrief)
- Sins, P.H.M. (2019). *Finding the game in reflectiegesprekken*. Column op www.saxion.nl/vernieuwingsonderwijs (en NDV nieuwsbrief)
- Sins, P.H.M. *Toetsen is studeren*. Lezingen op dalton studiedag Zwolle.
- Sins, P.H.M. (2019). *Over differentiatie: Ongelijke behandeling is soms nodig*. Lezing AB NDV.
- Interview met Patrick Sins op Didactiefonline (2019): *Scheer niet alle vernieuwers over één kam*

Plannen:

- Indien wetenschappelijk internationaal artikel over de effectiviteit van daltononderwijs (najaar). Dit betreft een artikel waarbij we aan de hand van data uit COOL⁵⁻¹⁸ een replicatiestudie doen, van onze studie die we reeds in 2015 in Pedagogische Studiën hebben gepubliceerd. In tegenstelling tot die studie betrekken we nu ook de meer recente data uit het schooljaar 2010/2011;
- Samen met traditionele vernieuwingscholen zoeken naar andere onderwijsvormen/innovaties in het kader van het lerarentekort.

b) Meerwaarde vernieuwingsonderwijs voor het vervolgonderwijs

In dit onderzoek wordt nagegaan in hoeverre leerlingen die vernieuwingsonderwijs in het po en/of vo hebben genoten, verschillend scoren op zelfregulerende competenties in vergelijking met leerlingen uit het traditioneel ingericht onderwijs.

Opbrengsten:

- Sins, P.H.M. (2019). *De identiteit van het algemeen bijzonder onderwijs*. Lezing Algemene Onderwijsbond, mei 2019.
- Sins, P.H.M. *De kracht van het Vernieuwingsonderwijs*. Lezing herregistratie schoolleiders, Hengelo.
- Databestand ResearchNed aangekocht om analyse te doen naar studiegedrag van eerstejaars studenten in het HO en WO. Dit om te onderzoeken in hoeverre studiegedrag te relateren is aan het type genoten onderwijs (traditioneel vernieuwend versus traditioneel ingericht) in het vo;

- Lopend onderzoek naar de lange-termijn effecten van vernieuwingsonderwijs: databestand van >250 oud-leerlingen;

Plannen:

- Uitvoeren data-analyse waarbij meer dan 20000 eerstejaarsstudenten zijn bevraagd over hun onderwijsloopbaan (vernieuwingsgericht of traditioneel) en het studieleergedrag;
- Column over dit onderzoek en dataverzameling.

c) Executieve functies

In dit onderzoek toetsen we in samenwerking met de Universiteit Maastricht en de Nederlandse Montessori Vereniging de veronderstelling dat de hoge mate van onafhankelijkheid en autonomie van kinderen in het montessorionderwijs meer bijdraagt aan de ontwikkeling van executieve functies dan traditioneel ingericht onderwijs.

Opbrengsten:

- De Brouwer, J. & Sins, P.H.M. (2019). *Wat is dé Montessorischool*. Column op www.saxion.nl/vernieuwingsonderwijs
- De Brouwer, J. & Sins, P.H.M. (2019). *What defines a montessorischool? Lessons learned from research*. Workshop Montessori Europe Conferentie Dublin.
- De Brouwer, J. & Sins, P.H.M. (2019). *Update onderzoek executieve functies en montessorionderwijs*. Lezing ALV NMV.
- Sins, P.H.M. & De Brouwer, J. (2019). *Think big, start small*. Panel discussie Montessori Europe Conferentie.
- Sins, P.H.M. & De Brouwer, J. (2019). *Onderzoeksopzet executieve functies in het Montessorionderwijs*.

Plannen:

- Opschalen dataverzameling i.s.m. NMV/NDV voor onderzoeken executieve functies van leerlingen in het vernieuwingsonderwijs;
- Column over het belang van executieve functies in het vernieuwingsonderwijs.

2. Leraren Leren

Het onderzoek dat in deze lijn aan bod komt, richt zich met name op het beantwoorden van de vraag hoe leren leraren in de dagelijkse praktijk? Daarnaast doen we onderzoek naar de voorwaarden voor het realiseren van een effectieve peer-review en interscolaire visitatie en gaan we na welke docentcompetenties nodig zijn voor het bewerkstelligen van ondernemend leren in de klas.

a) Professionele ontwikkeling van leraren in zich(t)

In dit onderzoek kijken we naar de manier waarop leraren in het primair (en voortgezet) vernieuwingsonderwijs vormgeven aan hun professionele ontwikkeling in hun dagelijkse onderwijspraktijk. Dit onderzoek geeft dus inzicht in het informeel leren van leraren. Hoe verklaart dit verschillen in effectief leraarschap?

Opbrengsten:

- Sins, P.H.M. (2019). *Hoe leraren leren*. Column op www.saxion.nl/vernieuwingsonderwijs (en NDV nieuwsbrief)
- Verduijn, M., & Witmus, B. & Sins, P.H.M. (2019). *Professionele ontwikkeling van leraren in zich(t)*. Onderzoeksvorstel.
- Verduijn, M. & Sins, P.H.M. (2019). *Professionele ontwikkeling van leraren in zich(t): Bewuste oefening baart kunst*. Column op www.saxion.nl/vernieuwingsonderwijs.
- Verduijn, M. (2019). *Overzicht beschrijvende analyses onderzoek professionele ontwikkeling van leraren in zich(t)*. Intern rapport.
- Verduijn, M. & Sins, P.H.M. (2019). *Hoe word je een topleeraar?* Geaccepteerd voorstel NRO congres.
- Mobiele applicatie en gevalideerde survey voor het meten van informeel leren (smartphone en tablet);

Plannen:

- Vier studies naar professionele ontwikkeling van leraren in de dagelijkse onderwijspraktijk (eind 2021);

b) Peer-review

Dit onderzoek richt zich op de randvoorwaarden en factoren van peer review die bijdragen aan de professionele ontwikkeling van leraren (afgesloten en gecontinueerd in het project “visitaties”).

c) Daltonkwaliteit

Het doel van dit onderzoek is het in kaart brengen van eigenschappen als indicatoren van dalton kwaliteit. In ons onderzoek gaan we daltonkwaliteit zichtbaar maken voor docenten, schoolleiders en bezoekers van de Nederlandse Dalton Vereniging (NDV). Niet alleen om de kwaliteit van daltonscholen beter te kunnen waarborgen, maar vooral ook door met scholen te werken aan het vergroten daarvan. Als we weten wat de kenmerken van een goede daltonschool zijn, kunnen bezoekers bijvoorbeeld tijdens visitaties gericht observeren en op basis hiervan onderbouwde en concrete aanbevelingen geven waar scholen weer mee verder kennen.

Opbrengsten:

- Otten, V. (2019). DOG stimuleert praktijkonderzoek. *Daltonvisie* 8(2).
- Otten, V. & Berends, R. (2019). De dalton-ib'er. *Daltonvisie* 8(2).
- Otten, V. & Sins, P.H.M. (2019). *Op zoek naar de goede daltonschool*. Onderzoeksopzet.
- Otten, V. & Sins, P.H.M. (2019). *Op zoek naar de goede daltonschool*. Column op www.saxion.nl/vernieuwingsonderwijs (en NDV nieuwsbrief)
- Sins, P.H.M. (2019). *De Daltononderzoeksgroep bespreekt daltononderzoek*. www.saxion.nl/vernieuwingsonderwijs
- De leden van de DOG zijn intensief betrokken bij het uitvoeren en uitdragen van deze studie

Plannen:

- Onderzoek naar kenmerken van een goede daltonschool;
- Column over bevindingen onderzoek en vervolgacties.

d) Ondernemend leren

Dit onderzoek vindt plaats i.s.m. de NJPV en richt zich op het beantwoorden van de volgende twee vragen: *welke kennis en vaardigheden zijn nodig om de ondernemende houding van kinderen te bevorderen?* en *welk ondersteunend gedrag van de leerkrachten is daarvoor nodig?*

Opbrengsten:

- Onderzoeksvoorstel bevorderen van ondernemende houding van leerlingen door de leerkracht.

Plannen:

- Onderzoek naar de rol van de leerkracht bij het bevorderen van de ondernemende houding van leerlingen;
- Praktijkpublicatie (SPEUP) over wat is ondernemend leren en hoe bevordert je dat als leerkracht?

3. Brede vorming

In deze onderzoekslijn proberen we antwoord te geven op de vraag: hoe geven we invulling aan brede vorming? Doel van de onderzoekslijn is drieledig: (a) inzicht in de visie van onderwijsprofessionals omtrent de pedagogisch-didactische realisatie van brede vorming, (b) het ontwerpen en uitvoeren van lessenreeksen samen met vernieuwingsscholen (leerkrachten van basisscholen en docenten van voortgezet onderwijs scholen) en het onderzoeken van de opbrengsten daarvan, (c) de ontwikkeling van een meetinstrument om brede vorming en opbrengsten daarvan in kaart te brengen en (d) onderzoek naar leerlingenparticipatie.

a) Visie onderwijsprofessionals

In enkele focusgroepen zullen we in dit onderzoek nagaan hoe, volgens professionals in het vernieuwingsonderwijs, leerdoelen, leerinhouden, leeractiviteiten, docentrollen, bronnen en materialen, groepeeringsvormen, de leeromgeving, tijd en toetsing als instrumenten ingezet moeten worden om brede persoonsontwikkeling te realiseren.

Opbrengsten:

- Berends, R. (2019). *Literatuurstudie Brede vorming*. Interne rapportage.
- Berends, R. (2019). Meester U heb 't gewonnen. *DaltonVisie* 7(3).
- Berends, R. (2019) De leap. *DaltonVisie*7(3).
- Berends, R. (2019). Helen Parkhurst en haar oproep om kinderen een stem te geven in hun eigen ontwikkeling. Artikel op www.nivoz.nl
- Berends, R. (2019). Go forth unafraid . *DaltonVisie* 7(4).
- Berends, R. (2019). Zoek de grenzen, Ga tot het gaatje. Interview in *DaltonVisie* 7(4)

Plannen:

- Focusgroep leidraad en interview om zicht te krijgen op hoe leerkrachten invulling geven aan het concept brede vorming in hun eigen onderwijspraktijk;
- Column over hoe leraren invulling geven aan brede vorming in het vernieuwingsonderwijs

b) Samen werken aan bèta burgerschap

Bèta en technologie in burgerschapsonderwijs maakt burgerschapsonderwijs toegankelijk en je kan er als leraar meteen mee aan de slag in de klas. Met onze aanpak slaan we meerdere vliegen in één klap: structureel W&T onderwijs aanbieden, een heldere visie op burgerschapsonderwijs en een concrete uitwerking hiervan in een didactiek voor burgerschapsonderwijs. Het is de opbrengst van de intensieve samenwerking tussen het lectoraat Vernieuwingsonderwijs, het expertisecentrum voor onderwijs in Bèta & Technologie TechYourFuture, diverse bedrijven en onderwijsprofessionals van basis- en middelbare scholen. In het kader van het project *Samen werken aan bèta burgerschap* hebben we vele materialen ontwikkeld die we als professionaliseringsmogelijkheid voor leraren willen aanbieden. Het gaat hier om onder meer professionaliseringsactiviteiten voor leraren po en vo, handleiding voor bedrijven voor het bieden van leeractiviteiten, trainingen voor scholen en bedrijven om geïntegreerde leeractiviteiten te ontwerpen en uit te voeren, een praktijkboek over bèta burgerschap, gevalideerde vragenlijst die

attituden meet voor maatschappelijk technologische vraagstukken, onderwijsmaterialen en programma's van leeractiviteiten die de bètageletterdheid stimuleren en tegelijkertijd burgerschapsvormend zijn. Dit onderzoek- en ontwikkelproject wordt medegefinancierd uit middelen beschikbaar gesteld door TechYourFuture (zie voor meer informatie: <https://www.techyourfuture.nl/a-436/betaburgerschap>). Per 1 januari 2020 gaat het vervolgproject *Bèta Burgerschap - SocioScientific Issues* van start. Het project heeft als doel te onderzoeken hoe leerlingen uit het primair en voortgezet onderwijs met verschillende achtergronden deelnemen aan en leren van discussies over actuele maatschappelijk-technologische vraagstukken. Het gaat hier om achtergronden die een combinatie vormen van attitudes ten opzichte van dit soort vraagstukken ("vind ik bezig zijn met vraagstukken leuk/belangrijk/moeilijk?") en socioscientific capital ("kom ik in aanraking met vraagstukken?"). Daarnaast heeft het project als doel om ontwerprichtlijnen op te stellen voor Bèta Burgerschap in het primair- en voortgezet onderwijs en de lerarenopleiding. Dit project betreft een promotieonderzoek (ism de Universiteit Twente en Haagse hogeschool) en wordt medegefinancierd door TechYourFuture.

Opbrengsten:

- Guérin, L. (2019). *Position paper beta burgerschap*. TechYourFuture rapportage.
- Klaver, L. (2019). *Bèta Burgerschap : Groepsgewijs Probleem Oplossen als vernieuwende manier van burgerschapsonderwijs*. Lezing.
- Klaver, L. (2019). *Wereldproblemen: belangrijk, zorgwekkend, leuk, moeilijk?* Pitch op de conferentie van het NRO.
- Klaver, L. & Walma-Van der Molen, J. (2019). *Development and Validation of the Pupil's Attitudes towards Socioscientific Issues (PASSI) Questionnaire*. Ingediend artikel.
- Klaver, L. & Guérin, L. (2019). *Collective argumentation skills : Working together towards scientific citizenship*. Presentatie conferentie.
- Klaver, L. & Guérin, L. (2019). *Rapportage collectieve argumentatievaardigheden*. Intern rapport.
- Klaver, L. (2019). *Effecten van Bèta Burgerschap leeractiviteiten op attitudes t.o.v. SSI in het PO*. Intern rapport.
- Klaver, L. (2019). *Effecten van Bèta Burgerschap leeractiviteiten op kennis over SSI in het PO*. Intern rapport.
- Klaver, L. (2019). *Bèta Burgerschap*. College pabo Saxion.
- Klaver, L. (2019). *Bèta Burgerschap*. Workshop conferentie Algemene Onderwijsbond.
- Klaver, L. (2019). *Onderzoekend leren en 21e eeuwse vaardigheden*. KONOT academie.
- Tolkamp, J. Klaver, L., & Guérin, L. (2019). *Bèta en technologie in burgerschapsonderwijs*. TechyourFuture.
- Tolkamp, J. (2019). *Techniek en burgerschap*. KWTO regiobijeenkomst.
- Tolkamp, J. (2019). *Bèta-burgerschap*. Workshop op het D'ran festival.
- Sins, P.H.M. (2019). *Praktijkboek biedt concrete handvatten voor burgerschapsonderwijs. Daltonvisie*.
- Handleiding voor bedrijven voor het bieden van leeractiviteiten
- Instrumenten voor het meten van collectieve argumentatievaardigheden en attitudes ten opzichte van socio-scientific issues;
- Onderwijsmaterialen en programma's van leeractiviteiten i.s.m. TechYourFuture en UT;
- Computergestuurde simulatie in GO-Lab omgeving voor lessenserie over Plastic Soup i.s.m. Regieorgaan SIA (subsidie KIEM regeling);

Plannen:

- Opleveren SPEUP publicatie lesmateriaal en trainingen (2019-2021);
- Professionaliseringsactiviteiten en lesprogramma's (begin 2020);
- Uitbreiding naar andere daltonscholen met nieuwe projecten;
- Indienen wetenschappelijk internationaal artikel over het meten van collectieve argumentatievaardigheden.
- Indienen wetenschappelijk internationaal artikel over het meten van attitudes ten opzichte van maatschappelijke vraagstukken

c) Leerlingenparticipatie

Dit onderzoek biedt i.s.m. de Vereniging voor Freinetpedagogie een verkenning van de relatie tussen leerlingenparticipatie en onderwijsontwikkelingen als 'student voice', burgerschapsvorming en 21ste eeuwse vaardigheden en de plaats van deze participatie in leerplanontwikkeling.

Opbrengsten:

- Sins, P.H.M. (2019). *Geef leerlingen in het daltononderwijs een stem. DaltonVisie*.

Plannen:

- Uitzetten survey over leerlingenparticipatie bij vernieuwingsscholen;

4. **Zelfsturend leren**

De hoeveelheid informatie en kennis groeit vandaag de dag in een veel sneller tempo dan ooit tevoren. Hierdoor is het primaire doel van leren verschoven van het kunnen herinneren en herhalen van informatie, naar het zelf effectief kunnen vinden en gebruiken ervan. Vanuit het perspectief van levenslang leren wordt het leren leren dan ook

minstens zo belangrijk als het leren zelf. Dit betekent dat leerlingen al vanaf het basisonderwijs bewust moeten worden gemaakt van de leerstrategieën die bijdragen aan het bereiken van (leer)doelen en moeten leerlingen leren daar kritisch op te reflecteren om die uiteindelijk zelf aan te kunnen sturen. Het effectief stimuleren en ondersteunen van zelfsturend leren is dus een cruciale voorwaarde voor het welslagen van leerlingen in het vernieuwingsonderwijs en voor hun toekomstige deelname in de samenleving.

Het doel van het onderzoek binnen deze onderzoekslijn is antwoord te geven op de hoofdvraag: *Hoe kunnen leraren het zelfsturend leren van hun leerlingen bevorderen?* Deze onderzoekslijn probeert twee doelen te realiseren: (a) een aanpak te ontwikkelen voor het effectief bevorderen van het zelfsturend leren door leraren en (b) het bevorderen van 21ste eeuwse vaardigheden door docenten.

a) iSelf

Zelfsturend leren is cruciaal voor het leren van leerlingen. Verschillende studies tonen echter aan dat leraren niet weten hoe ze zelfsturend leren kunnen stimuleren. iSELF is een professionaliseringsaanpak voor het bevorderen van zelfsturend leren door basisschoolleraars. Het is het resultaat van een vijfjarige samenwerking tussen onderwijsonderzoekers en onderwijsprofessionals uit het basisonderwijs. iSELF is een aanpak waarmee je als leraar op praktische wijze leert hoe je zelfsturend leren bij leerlingen kunt aanleren en hoe je dat in je lessen integreert. Om leraren te helpen deze kennis toe te passen in de praktijk, hebben we diverse materialen ontwikkeld waardoor de didactiek van iSELF direct in de les is toe te passen. Met iSELF leren leraren van en met elkaar aan de hand van lesbezoeken en coachingsgesprekken met collega's. Om te onderzoeken in hoeverre iSELF bijdraagt aan het bevorderen van zelfsturend leren door basisschoolleraars, hebben we in twee studie jaren (2016/2017 en 2018/2019) een quasi-experimentele observatiestudie met een voor- en nameting uitgevoerd (Senders, 2018; Sins, Vrieling, Van Dijk, & Tolkamp, in voorbereiding; Vrieling, Sins & Besselink, 2019). Hiervoor hebben we de lessen van leraren die met iSELF hebben gewerkt, geobserveerd en vergeleken met een gematchte groep van leraren die de aanpak niet hebben uitgevoerd. Uit de analyse van de observaties blijkt dat leraren die zijn getraind met iSELF, tijdens de les in hogere mate aandacht besteden aan het integreren van het leren in een betekenisvolle context en daarbij de leerinhoud meer in diverse contexten plaatsen. Tijdens interviews geven leraren aan dat bewustwording hét kernwoord is van iSELF. Dit betekent dat iSELF ze bewust maakt over wat met zelfsturend leren wordt bedoeld en welke instructie daarvoor nodig is. Concreet betekent dit dat leraren nog meer bewust zijn geworden van wat je als leerkracht doet om zelfsturend leren aan te leren, waarom je dat doet, wanneer precies en hoe je dat doet. Dat zijn de belangrijkste stappen die leraren hebben gezet door te werken met iSELF. Tevens geven scholen die hebben deelgenomen aan onze studie aan iSELF graag te verduurzamen en uit te breiden naar de rest van het team. Verder werkt ons consortium aan een vervolg op iSELF in het door TechYourFuture gesubsidieerd tweejarig project Bevorderen van zelfregulatie tijdens onderzoekend leren binnen het W&T basisonderwijs (toegekende subsidie: €205.804). In dit project passen we iSELF toe om een leerlinggerichte didactiek te ontwikkelen voor het ondersteunen van het zelfsturend leren van leerlingen tijdens onderzoekend leren binnen W&T-lessen. Aan dit project doen een tiental basisscholen mee waarbij ook pabostudenten zijn betrokken.

Opbrengsten:

- Impactinterview iSELF (2019). op website www.saxion.nl/vernieuwingsonderwijs.
- Sins, P.H.M. (red.) (2019 2^e druk). *iSELF: Aanpak voor het bevorderen van zelfsturend leren door leraren*. Deventer: Saxion Progressive Education University Press.
- Sins, P.H.M. (2019). *Zelfsturend leren begeleiden: ben jij Koning Eland of haas?* Column op www.saxion.nl/vernieuwingsonderwijs (en NDV nieuwsbrief).
- Sins, P.H.M. (2019). *Bevorderen van zelfregulatie tijdens onderzoekend leren*. Gehonoreerd projectvoorstel.
- Sins, P.H.M., Van Dijk, Al., Vrieling, E., De Brouwer, J. & Tolkamp, J. (2019). *Onderzoeksrapport iSELF*. In voorbereiding.
- Vrieling, E., Sins, P.H.M., & Besselink, E. (2019). *Zelfgestuurd leren en het opleiden van leraren: Waarom, hoe en wat?* In Geerdink, G., & Pauw, I. (eds.). Kennisbasis Lerarenopleiders - Katern 7: Opleidingsdidactiek: Hoe leiden we leraren op? (pp. 113-128). VELON.
- Sins, P.H.M. (2019). *Zelfsturend leren wordt je aangeleerd*. Lezing dalton regio VO.
- Sins, P.H.M. (2019). *Zelfsturend leren wordt je aangeleerd*. Lezing regio dalton oost nederland.
- Sins, P.H.M. (2019). *Zelfsturend leren wordt je aangeleerd*. Lezing herregistratie schoolleiders.
- Sins, P.H.M. (2019). *Zelfsturend leren wordt je aangeleerd*. Lezing dalton regio Zwolle.
- Sins, P.H.M. (2019). *Zelfsturend leren wordt je aangeleerd*. Lezing dalton regio NH.
- Tolkamp J. (2019). iSELF. Workshop Spinoza Lyceum Amsterdam
- Tolkamp, J. (2019). Leerstrategieën in iSelf, say what? Presentatie Kennislunch Saxion Deventer
- Tolkamp, J. (2019). *Zelfsturend leren d.m.v. expliciete instructie van leerstrategieën*. Presentatie Plenaire Training ISelf Kloosterveen, Assen (17/10/19).
- Tolkamp, J. (2019). *Zelfsturend leren d.m.v. expliciete instructie van leerstrategieën*. Presentatie Training Syngieschool Unit 2, 3 en 4, Roermond (21/10/19).

- Tolkamp, J. (2019). *Zelfsturend leren d.m.v. expliciete instructie van leerstrategieën*. Regiobijeenkomst Dalton Friesland (13/11/19).
- Tolkamp, J. (2019). *Zelfsturend leren d.m.v. expliciete instructie van leerstrategieën*. Presentatie Jenaplanschool De Kwakel, Berkel & Rodenrijs (14/11/19).
- Tolkamp, J. (2019). *Eindpresentatie iSelf*. Eindpresentatie iSelf Synergieschool Roermond
- Poster, film en flowchart iSelf;
- Onderzoeksinstrumenten voor het meten (leerling- en lerarenvragenlijst) en observeren van mogelijkheden voor zelfsturend leren in de klas;
- Voorbeeld lesplannen, instructies en scripts expliciete instructie zelfsturend leren (zie www.saxion.nl/vernieuwingsonderwijs);

Plannen:

- Praktijk- en wetenschappelijke publicaties onderzoek zelfsturend leren (2019-2021);
- Opschaling onderzoek iSelf aanpak en uitbreiding naar W&T mbv TYF subsidie (2019-2021);
- Professionaliseringsactiviteiten en trainingen (2019-2021);
- SPEUP publicaties: Zelfstandigheid (2019);
- Netwerkvorming iSELF-scholen en onderzoeken mogelijkheid subsidie voor het uitwerken van concrete lesmaterialen, opbouw van een kennisbasis met gericht focus op differentiatie van instructie.

b) 21ste eeuw vaardigheden (TW1ST education)

TW1ST education staat voor twenty first century skills in technical education, ofwel 21ste eeuwse vaardigheden in technisch onderwijs. Het is een door NWO, NRO gesubsidieerd project i.s.m. de UT. Het voornaamste doel van het project is het ontwikkelen en onderzoeken van middelen waarmee het onderwijzen van 21^e eeuwse vaardigheden in het technisch MBO onderwijs ondersteund kan worden. Het TW1ST education project heeft drie overkoepelende doelen:

1. Hoe kunnen we 21ste eeuwse vaardigheden bij studenten bevorderen met behulp van digitale tools?
2. Learning analytics technieken ontwikkelen die gebruikt kunnen worden om zowel studenten als docenten te ondersteunen bij het ontwikkelen van 21ste eeuwse vaardigheden.
3. Hoe kunnen we docenten ondersteunen in het bevorderen van 21ste eeuw vaardigheden bij studenten in digitale leeromgevingen?

Opbrengsten:

- Sins, P.H.M. (2019). *21st century skills: don't try this at home*. Column op www.saxion.nl/vernieuwingsonderwijs (en NDV nieuwsbrief).
- Sins, P.H.M. (2019). *21st century skills: don't try this at home*. Lezing dalton regio VO.
- Go-Lab omgeving met diverse simulaties voor W&T onderwijs;
- Onderzoeksplan voor het ondersteunen van docenten in het bevorderen van 21ste eeuw vaardigheden bij studenten in digitale leeromgevingen
- Vragenlijst voor het meten van de kennis van leraren met betrekking tot 21ste eeuw vaardigheden;

Plannen:

- Ontwerpen workshops voor docenten voor het bevorderen van 21ste eeuw vaardigheden;
- Onderzoek naar het bevorderen van 21ste eeuw vaardigheden bij studenten en docenten.

Overige opbrengsten:

- Sins, P.H.M. (2019). *Presentation research Group Alternative Education*. Presentatie tijdens bezoek Arizona State University.
- Dalton Onderzoeksgroep: De Dalton Onderzoeksgroep (DOG) is een op kennis gerichte platform waarin daltonprofessionals van en met elkaar leren en met elkaar reflecteren hoe onderzoek het daltononderwijs kan verbeteren. Er zijn in 2019 enkele bijeenkomsten geweest waarin onderzoek van daltonleraren is besproken en er plannen zijn voor een gezamenlijk onderzoek (zie onderzoekslijn 2). Voor meer informatie over DOG zie: <https://www.saxion.nl/onderzoek/meer-onderzoek/vernieuwingsonderwijs/dalton>
- Bijdragen lectoraat Dalton Basis Voltijd studiejaar en daltoncursussen Dalton Deventer;
- Voorbereiding SOVO conferentie (2010-2021) in samenwerking met OGO en lectoraat Vrije scholen. Conferentie vindt plaats op 13 november 2020;
- Coördinatie en uitvoering Master Leren en Innoveren (MLI) Saxion met dalton- en montessoritrack (certificatie daltoninnovator). Twee studenten zijn afgelopen jaar afgestudeerd en hebben het officiële predicaat Dalton Innovator ontvangen (Ilonka Muler en Alja de Lange van basisschool de Branink);

- Wegens tegenvallende studentenaantallen heeft het MT van de lerarenopleiding te Saxion besloten de master te beëindigen. De interesse in het volgen van een cursus op masterniveau is vanuit het veld van het traditionele vernieuwingsonderwijs groot. Vandaar zijn we van plan de modules die in de MLI over het traditioneel vernieuwingsonderwijs gaan separaat als mastercourse aan te bieden in samenwerking met Thomas More Hogeschool;
- Redactie en diverse publicaties in DaltonVisie;
- Redactie Saxion Progressive Education University Press;
- Publicaties in Montessori Magazine en Mensenkinderen;
- Facebook lectoraat en eigen lectoraatswebsite (>500 hits per maand);
- Begeleiding pabostudenten Saxion en Thomas More Hogeschool (opzetten grotere minor Onderwijs Innovatie) in het opzetten en uitvoeren van onderzoek binnen onderzoeklijnen leraren leren en zelfsturend leren;
- Ontwikkeling inspiratiereeks bij SPEUP;
- Internationale projecten/netwerken: Filipijnen (opzetten samenwerking met universiteiten en stagescholen voor Saxion) en Arizona State University;
- Opzetten International Master Entrepreneurial Teacher: The Teach4Future entrepreneurial Master in education is an educational program for professionals with a degree (undergraduate or graduate) in education who have the ambition to become a teacher leader. The program's blended learning curriculum is designed to support collaborative and self-directed learning and will be offered in the Netherlands, Czech Republic and for a minor part in Great Britain;

Portefeuilleverdeling algemeen bestuur Nederlandse Dalton Vereniging. April 2019

Naam	Functie	Portefeuille
Willem Wagenaar	Voorzitter Dagelijks bestuur	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Woordvoerder namens de vereniging ▪ Algemene belangenbehartiging ▪ Lignacfonds (Onderwijsfonds) ▪ Commissie opleiding en nascholing (voorzitter) ▪ Commissie wetenschappelijk onderzoek ▪ Contacten overheid (inspectie, ministerie) ▪ Regiobesturen: Noord-Holland, Midden-Nederland, Netwerk Dalton Opleiders (DNO) ▪ Projecten ▪ Werkgroep beleid en identiteit ▪ Internationalisering ▪ Visitatiecommissie PO (lid)
Lineke Dusseljee	Lid	<ul style="list-style-type: none"> • Commissie opleiding en nascholing (lid) • Commissie communicatie en imago (lid)
Paul Hendriks	Lid	<ul style="list-style-type: none"> • Visitatiecommissie VO (lid) • Commissie communicatie en imago (voorzitter) • Regiobesturen: Voortgezet Onderwijs en Zuid Holland Zeeland • Commissie opleiding en nascholing (lid) • Redactie Nieuwsbrief
Vera Otten	Lid	<ul style="list-style-type: none"> • Visitatiecommissie PO (lid) • Werkgroep beleidsplan (lid) • Kenniskring Lectoraat • Dalton Onderzoek Praktijk • Werkgroep Congres 2021 • Regiobesturen: Groot Zwolle
Ruby Trebels	Lid	<ul style="list-style-type: none"> • Visitatiecommissie PO (voorzitter) • Regiobesturen: Groningen • Dalton Onderzoek Praktijk
Siemon van der Wal	Vice –voorzitter Dagelijks Bestuur	<ul style="list-style-type: none"> • Commissie wetenschappelijk onderzoek (lid) • Visitatiecommissie VO (voorzitter) • Algemene belangenbehartiging • Regiobesturen: Voortgezet Onderwijs, Drenthe • Internationalisering
Hans Wolthuis	Secretaris Dagelijks Bestuur	<ul style="list-style-type: none"> • Regiobesturen: Flevoland en Dalton Oost Nederland • Werkgroep beleidsplan (lid) • Dalton Onderzoek Praktijk • Visitatiecommissie PO (lid) • Algemene Belangenbehartiging
Marja Out	Lid	<ul style="list-style-type: none"> • Visitatiecommissie VO (lid) • Commissie Opleiding en Nascholing (lid) • Commissie wetenschappelijk onderzoek (lid)
Frans van der Sman	Penningmeester Dagelijks Bestuur	<ul style="list-style-type: none"> • Visitatiecommissie VO (lid) • Regiobesturen: Voortgezet Onderwijs • Lignacfonds (onderwijsfonds) • Algemene belangenbehartiging
Astrid Claessens	Lid	<ul style="list-style-type: none"> • Commissie Opleiding en Nascholing (lid) • Regiobesturen: Zuid
Jeltsje Adema	Lid	<ul style="list-style-type: none"> • Saxion Progressive Education University Press (SPEUP) • Regiobesturen: Friesland • Werkgroep Congres 2021